BAYAN YANI

112

EYLÜL 2021 / 07
15 TL K.K.T.C.:17TL.

Feyhan Güver

atilla atalay

SIDIKA

İNSTA PENÇESİ

- Ya anne, ayıptır söylemesi, demin Goncagül Teyze'yle konuştuklarınıza kulak misafiri oldum da... Duyduklarım yüzünden az kaldı kulağım uçukluyodu.

- Oh olmuş kulağına casus cadaloz. Sen de izinsiz dinlemeseydin büyük kimselerin konuşmasını.

- Hayır, duyduklarım pek büyük kimselerin konuşmasına benzemiyodu. Daha çok şeker sanıp babaannesinin sinir hapını yutmuş kız çocukları gibi konuşuyodunuz. Ya da gazetede okuduklarım doğru: Küresel ısınma nedeniyle son ellibir yıldır ilk kez bu kadar uzayan "Patlıcan Sıcakları" mahalle arasındaki gizli delileri ortaya çıkartıyo.

- Deli deme anneye, ağzın eğri kalır, ayrıyetten taş kesilirsin. Sonra "Safiyanım putperest olmuş evinde ağzı eğri bi heykel besliyo" diye mahallede laf çıkar.

- Yok, uzayan patlıcan sıcakları beni delirtti de tuhaf sesler mi duyuyorum acaba diye kendimden kuşkudayım ben. Bu öğleden sonra Goncagül Teyze'yle bir hacker'ı ziyaret edicekmişsiniz gibisinden laflar duydum sanki... Ya da bana öyle geldi, gidip tuzlu bi ayran içiyim, sonra da amuda kalkıyım, beynime kan gitsin, bi tuhaflık var bende.

- Kız cam çerçeve açıkken ortalık yerde amuda kalkma sakın, her tarafın görünür. Hem bi tuhaflık felan yok, doğru duymuşsun; Goncagül'le beraber hekır'a gidicez biz. Kızını heklettiricek, instagramla tiktokla bozmuş karı kafayı, gece gündüz tik tok videoları çekip seyrediyo telefonun tabletin başından kalkmıyomuş. "Resmen instagramın, tiktokun pençesine düştü, sosyal medyaya müptela oldu yavrım" diyo Goncagül. Bi Hekır Efendi'nin adını söylediler, şıp diye kesiyomuş O interneti felan. Ben de abingili heklettiriyim diyorum.

- Nasıl yani, abim @ görse mertek sanır. Hadi watsap bi derce de, öyle internetle bilgisayarla felan ne ilgisi var ki?

- Ööle deme, esas cep telefonuna iyi geliyomuş bu herif. O mendebur alet vik vik bütün gün abinin elinde. Hekır Efendi naapıyosa uzaktan bişey yapıyomuş kilitleyip atıyomuş telefonu. Bi ön görüşme yaptık bu Hekır Hazretleriynen, bana abinin doğum tarihini ve tuttuğu takımı felan sordu. Zannedersem ona göre akşam yıldızlara falan bakıcak, abinin telefon şifresini bilcek.

- Aman noolucak o kadarını ben de bilirim. Abim gibi "Hasta Fenerli" mahalle delikanlılarının hemen hepsinin telefon şifresi, bu güzide kulübün kuruluş yıldönümü olan "1907" dir ya da kendi doğdukları yıl. Sen o hekır hazretlerine kaç para vericeksen bana ver, 5 saniyede kilitliyim abimin telefonunu.

- Peki Goncagül'ün kızını bilgisayardan soğutabilir misin?

- Hihe. Evvela bu bilgisayarın mausunu dolunay vaktinde üç yol ağzına götürüp gömüceksiniz Safiyanım. Arkasından, kız uyur iken kırkbir besmele çekip bilgisayar yahut tabletin, telefon da olur; power düğmesine basacaksınız, masaüstünden "dil seçenekleri" menüsüne girip "eşek dili"ni işaretliyceksiniz...

- Kız bilir bilmez ağza alınmaz ööle şeyler, alay geçiyorum derken kendi kendine hek olur da kalıverirsin alimallah.

- Ne münasebet Safiyanım, ben gayet ciddiyim. O kıza elceğizimle bir virus programı yazarım daha o dakka, Bill Gates'i domuz gibi görmeye başlar, bilgisayardan elini eteğini çekip kendine moher kazak örmeye girişir.

- Ciddiysen şu halana da yaz bitane. Tee Sinop'tan doğru babanı bana karşı doldurup duruyo. Büyü için felan lazım olursa diyerekten üç tel de saçını aldıydım yastığın üzerinden. Ben onu bi bahaneyle Sinop'taki internet cafelerden birine çekiyim, hek et halayı, patlat suratına virüs şeysini...

- "Görümce Virusu" diyosun... Ah be, ben şimdi üniverstede okuyo olucaktım ki, şöyle sosyoloji bölümü felan, "İnternet ve Mahalle Karıları" diye bir doktora tezi yazıcaktım. Nedir bu bööle ya, cep telefonundan bilgisayara kadar nasıl bir yanlış kullanımdır, ne tür bir algı bozukluğudur...

- Bindokuzyüzelliiki.

- Ne dedin sen anne?

- Bindokuzyüzelliiki dedim... Terliklerimin şifresi. Aynı zamanda doğum tarihim. Ben senin annen yaşında kadınım Sıdıka, utanmıyo musun bana deli, algı bozuğu filan demeye. Şuracıkta terlikle heklerim de kimse alamaz elimden. Kaçma psipsikopat cadı!

aksoyezgi@gmail.com

Ezgi'nin Cinnet Kutusu

Ezgi Aksoy

- Doktor maaşlarının azaltılması haberi ile gündeme giriş yapıyoruz bu ay. Eskiden böyle saçma sapan şeyler oldu mu **distopik bir gerçeklik ay bu ne** falan derdik. Yaşadığımız şeyin yanında distopya ütopya kaldı arkadaş, bi salın bizi ya…

- **Diyanet İşlerinin** milletin yediğine içtiğine karışması? Karides, kalamar, yengeç, ıstakoz falan harammış. Bence o daha ziyade **haram zıkkım olsun** manasında. Çünkü sanki haram olmasa yiyor da millet. **Jumbo karides** kaç para biliyon mu sen diyanet efendi?

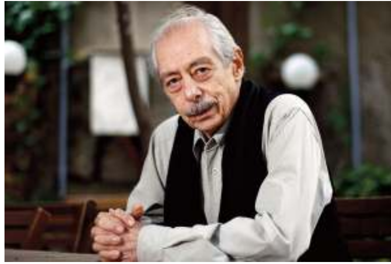

- **Süleyman Soylu**, Türkiye'ye gelen sığınmacılar için "**insanlar zengin bölgelere gelmek isterler**" demiş. Algı yönetimi ile insanlarla dalga geçme arasında ince bi çizgi var, bunlar o çizginin üstünde dans etmeyi kendilerine bir görev bilmişler.
- Yanınız kabul edelim güzel... e şey, dans ediyorlar.
- Gerçi dışişleri bakanının "**Taliban'ın verdiği mesajları olumlu karşıladık**" dediği bir ülkede birtakım dernekler de Taliban'ı bağımsızlık savaşçısı görmüş, çok mu?
- **Perinçek** de girdi topa tabi, durur mu? Perinçek'in nöronları tam olarak nasıl işliyor çok merak ediyorum bazı bazı ya. Kuvayı milliyeli Taliban falan, ne biliim…
- Afganistan'da **burka** fiyatları on katına çıkmış. Bi insanın kendi mahvına para harcamak zorunda olması? Hem de kazıklı falan… Gerçekten çok saçmasın hayat!
- Taliban, "**Afganistan'da hiçbir şekilde demokratik bir sistem olmayacak çünkü bunun ülkemizde herhangi bir temeli yok**" demiş. Adamlar en azından açık sözlü be diye düşünmeden edemiyor insan!

- **İBB**, **Huysuz Virjin**'e anıt mezar yapmış. Güzel hareketler bunlar. Yerinde hareketler. Bravo hareketler. Alkış kıyamet hareketler.

- **Genco Erkal** hakkında cumhurbaşkanına hakaret iddiasıyla dört yıl sekiz aya kadar hapis cezası istemiyle iddianame hazırlanmış. Vücudun kendi kendine saldırdığı bazı hastalıklar vardır, insanı içten içe yer bitirir. Türkiye de bu halde işte. Ayakta kalması gereken ne varsa saldırır oldu. Kendi kendini içten içe tüketiyor.

- Senin yasal yetkilerin neden bu kadar büyük Ensar? Sizi daha iyi şeytebilmek için çocuum.
- Kuran-ı Kerim dinleyen balıkların daha hızlı büyüdüğünü söyleyen 18 Mart Üniversitesi öğretim görevlisi Halit Kuşku, Deniz Teknolojileri Meslek Yüksek Okulu Müdürü olarak atanmış. Şimdi de deniz teknolojilerine teknelere gemilere Kuran okuyup etkilerini izleyecekse demek ki.
- Afganistan'ın eski İletişim ve Teknoloji Bakanı **Sayid Ahmet Saadet** Almanya'nın **Leipzig** şehrinde bisikletli yemek kuryeliği yapıyormuş. Bir de adama kızıyorlar. Mis gibi hayat işte ne var!

- **Boğaziçi Üniversitesi** bir kayyum rektörden kurtuluyor, bir diğerini atıyorlar. **Melih Bulu**'dan sonra şimdi de **Naci İnci** atanmış, Boğaziçi kayyumluğuna. Bu da işte aynı hastalığın bir diğer sirayeti.

- Sayıştay raporuna göre kanser ilaçlarının gümrükten giriş fiyatı ile Türkiye'de satış fiyatı arasında kırk altı kat fark varmış. O kırk altı kat fark, Türkiye'de insana verilen değeri ortaya koyuyor işte.
- Belediyelerin yardım toplama ve dağıtma yetkisi elinden alınırken, **Ensar Vakfı**'na izinsiz yardım toplama hakkı verildiği ortaya çıkmış. Bağımsız Afganistan'ı tanıyoruz hadisesinin Türkiye versiyonu gibi olay…

- Eski AKP'li vekil **Pelin Gündeş Bakır**, "**Ben hiç AKP'li olmadım**" dedi ya, hafıza kaybı çok enteresan boyutlara geldi bu ülkede.

- **Cumhuriyet Kadınları Derneği**, Taliban'ın Afganistan'daki ilerleyişine ilişkin bir açıklama yaptı geçenlerde. **Genel Başkan Tülin Oygür** imzasıyla "**Bağımsız Afganistan'ı tanıyoruz ve selamlıyoruz**" diyordu. Bunlar nasıl kafalar tam bilemiyorum, ama kadınların tutsak olduğu bir ülkenin hangi bağımsızlığını selamladıklarını anlamadım ben. Buradan bakınca görünen köyün pek kılavuza ihtiyacı yok zira.

- CHP Genel Başkan Yardımcısı **Ahmet Akın**, "**Erdoğan'ın doğalgaz rezervi müjdesinden bu yana enerji faturaları tam otuz beş kez zamlandı**" demiş. Otuz – kırk kat farktan aşağısı kurtarmıyorsa demek ki.
- **BirGün**'den **İsmail Arı**'nın haberine göre çoğu yurtdışından gelen avcıların son av sezonunda yaklaşık yedi bin yaban keçisi, karaca, kızıl geyik, ceylan ve yaban domuzunu katletmesine izin verildi. Devlet ise hayvan katliamından 11,3 milyon TL gelir elde etti. Devletin canlı ölümünden gelir elde etmesi çok ürkütücü. Ama gerçekten, olanca dehşetiyle ölesiye ürkütücü.
- Bakan Koca'nın açıklamalarına göre Son üç yılda altmış bir milyon kişi sinir ilacı, on iki milyon kişi de antidepresan kullanmış. Neredeyse ülkenin tamamının psikolojik sorunları var demek oluyor bu. Sizce de bu işte bir anormallik yok mu ya?

- **Cezayir** tarihinin en kötü yangınları yaşanırken yardım için bölgeye giden sanatçı **Djamel Ben İsmail**, kundakçı olduğunu düşünen yerel halk tarafından yakılarak öldürülmüş. Gerçekten de örgütlü cehaletten daha korkunç bir şey yok şu barbarlar çağında. Ölesiye korkunçsunuz, ölesiye çirkinsiniz.

- **Sinop Ayancık** sel felaketinde yıkımın büyümesine neden olan dere yatağına yapılmış tomruk deposundaki tomruklar sahile vurmuş, görüntüler korkunç, çünkü gerçekleştirilen orman katliamının boyutu tüm çıplaklığıyla görülmüş oluyor. Selin orman katliamını ortaya çıkardığı, yangının yoksulluğu gözler önüne serdiği bir gerçeklik, bir tür yaşam simülasyonu.

- Sel koca kasabaları yerle bir ederken devlet **IBAN** vermekle meşguldü. Tam o sırada lüks bir otomobil geçti trafikten, bir de baktılar ki o araç Rize valisinin makam aracı, yeni çıkan **AUDI A8 Long Luxury** idi. Dedim ya başlarken; distopya ütopya kalır bu yaşananlar yanında.

- Bir iddiaya göre **Bozkurt**'taki selin sebebi patlayan HES idi. Bu konuda ne doğru bir bilgiye ulaşılabildi ne de teyit edilebildi. Bu ülkede ölenin yanına kar kalan ölmüş olması! Ne acı…
- Karadeniz'deki sel felaketi dere yataklarına konut inşa etmenin ne kadar da yanlış bir uygulama olduğunu bir kez daha ortaya koydu. Ama kimse ders almıyor, hiç kimse ısrarla ders almıyordu! Buna Karadenizli vatandaşlar da dahil üstelik. Her Karadenizli ailede selde hayatını kaybetmiş en azından bir tanıdık vardır, neden ısrarla dere yataklarından ev alıyorsunuz?
- Orman yangınlarının külleri soğumadı, canımız ciğerimiz yandı, göğsümüz dağlandı, onlarca canlı hayatını kaybetti, yüzlerce insan evinden yurdundan hayatından oldu… Dağıldık! Marmaris, Ege, Kaz Dağları, Heybeliada, Dersim… Ama sonra yaban hayatı uzmanı biyolog Dr. Yasin İlemin, Muğla'daki yanan alanlarda bazı maki türlerinin tekrar toprak altından yeşermeye başladığını müjdeledi, umut verdi bizlere. "**Hayat yolunu bulur**" derler, dünyanın dengesi kendi haline bırakıldığında gerçekten buluyor işte. Lakin insanoğlunun yıkıcılığı karşısında hiçbir şey duramıyor, kendi bile!
- Benim yalnız ve hasta ülkem… Gelecek ay görüşürüz. Sonbahar da geldi gayrı. Bir yılı daha devirmeden avuç avuç yuttuğunuz o antidepreseanları yere bırakın. E mi çocuum?

- Homofobik saldırılara maruz kalan **Ebrar Karakurt**'un arkasındayız, destekçisiyiz! Herkesin özel hayatına kimse karışamaz!

SİNEMOR

ipek özsüslü

Edi Sun

Hülya Koçiit

Zehra

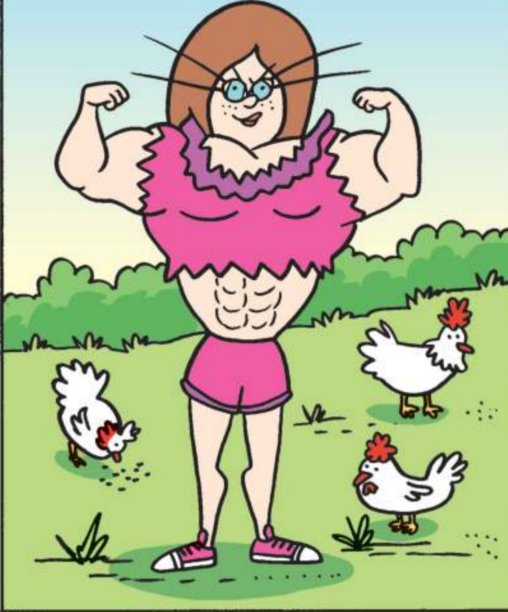

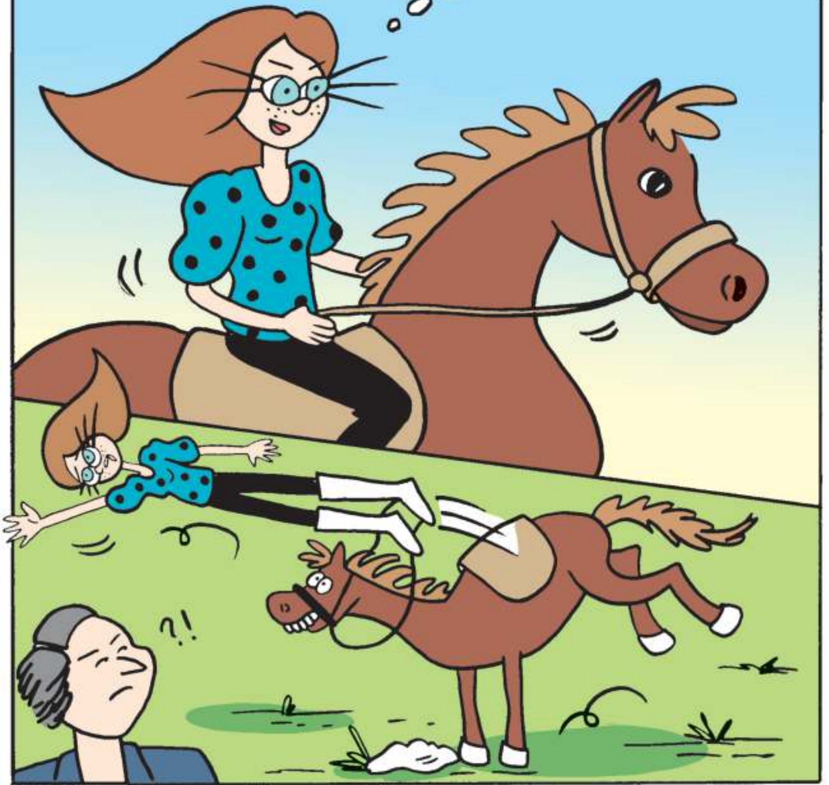

DÖNDÜĞÜM ŞEHİR HAYATI ARTIK BENİ KESMİYORDU..

ÖZLEDİĞİM KÖY HAYATINI Bİ NEBZE BULABİLMEK İÇİN ATÇILIK KULÜBÜNE YAZILDIM..

VE MURATLA EVLENDİK...
AŞKIM SAHİDEN MUTLU MUSUN? DEĞİLSEN SÖYLE BAK!..
OHHHH ÇOK MESUDUM KÖY PEYNİRİM.. ÇOK MESUDUM PİŞİM!!

ANSIZIN...
NAYIIIR KÖR OLDUM GÖREMİYORUM!!!!

AYRILMAMIZ NİÇİN? BEN SANA BAKMAZ MIYIM? GERİZEKALI MISIN KÖY PEYNİRİM..
NAYIR.. KENDİMİ ACINDIRAMAM.. SANA MUHTAC OLAMAM.. KÖYE DÖNİİCİM.. FATMA NİNE BANA BAKAR!

DÖNDÜ... MURAT'A BAKAN DİLSİZ BİR FATMA NİNE VARDI.. MURAT'IN SORDUĞU SORULARA ELİNDEKİ DEĞNEKLE YANIT VERİRDİ.. TEK TAK EVET.. İKİ TAK TAK HAYIR DEMEKTİ.. ONU İŞTEN ATIP YERİNİ ALDIM.. HAMİLEYDİM.. KONUŞMAMAKTAN DA DİLİM ŞİŞMİŞTİ.

FATMA NİNE, YARDIMA İHTİYACIN VAR MI?
TAK TAK
FATMA NİNE, AŞK HER ŞEYİ AFFEDER Mİ?
TAK TAK
FATMA NİNE, SENCE UZAYDA HAYAT VAR MI?
TAKTAK

BU ARADA KENDİMİ DİNE VERMİŞTİM.
ALLAIM YA RABBÜL ALEMİN.. KÖYDEKİ ARAZİLERİMİZ KIYMETLENSİN.. TOKİ ORALARI YÜKSEK FİYATTAN ALSIN.. AKEPEDEN İHALELER ALALIM, OTELLER KURALIM YARABBİM AMİN..

O ARADA FIRT DİYE DOĞURUVERDİM... MURAT I YALNIZ qBIRAKTIĞIM 2 SAATTE MURAT EVİ YAKMAMIŞ MI? YAKMIŞ.. ZOR YETİŞTİM VE ONA GERÇEK KİMLİĞİMİ AÇIKLADIM...

NE YANİ BU ŞİMDİ BENİM BEBEĞİM Mİ?
YAVAŞ OL ÇÜŞŞŞ ÇOCUĞU PARALADIN..
PAT PAT PAT
THE END.

Yasemin Olur
yaseminolur@yahoo.com

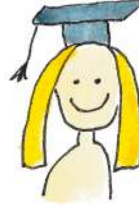
Hayat Devam Etmeli

> "I must have died alone
> A long long time ago" [1]
>
> David Bowie

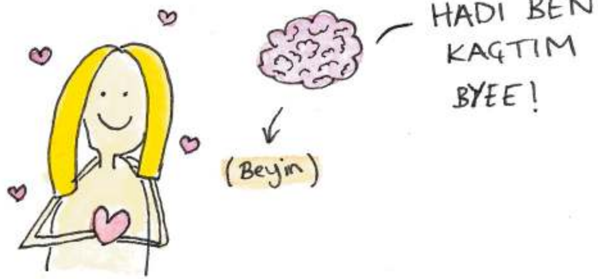
DİVANDAKİ TERAPİST

BEYİN GÖÇÜ NEDİR?
divandakiterapist sunar

1. Çok zeki insanlar düşünün. Önce diplomalar ve sertifikalar alırlar.

2. Sonra bir gün aşık olurlar.

Siz bu satırları okuduğunuzda ben çok uzaklarda olacağım. Hayır, Elon Musk'la gerçekleştirdiğimiz gizli proje sonucu Mars'a giden ilk insan filan olmayı kabul etmedim. Valla yalvarsa da gitmem zaten. Bende kapalı yer korkusu var. Dünya iyi bana. Ben azcıkın İstanbul'a aykırı gidip Trakya'ya yerleştim. İstanbul kalabalığından eksildim artık. Gerçi benim yokluğumda yerimi dolduracak beş on tane göçmen İstanbul'a gelmiştir. Sonuçta dünyanın çivisi çıktı. Savruluyoruz hepimiz bir yerlere. İşte ben de yazları gelip kaldığımız köyden bu yaz dönmeme kararı aldım. Sanki tek başıma bu kararı almışım gibi yazıyorum ama ailecek göçtük biz. Artık biz de köy enteliyiz. Geçenlerde rutin koşularım sırasında çoban köpeğinden kaçıp çobana "Hey Çoban!" diye seslenmem bana biraz Orhan Pamuk'un "Merhaba Poğaçacı" demesini hatırlatsa da ortama ayak uydurup kaynayacağıma eminim. Sadece biraz zamana ihtiyacım var. Yeni "eserlerimi!" burada yazacağım. Belki de sadece ıspanak ekerim. Şimdilik kafam bulanık. Bamya kuruttum kış için. Bu haftadan sonra domates suyu işine girişeceğim. Sonra biberler var buzluğa atılacak. Hem Sait Faik'in dediği gibi "yazı yazmak da bir hırstan başka ne ki?" Burada, namuslu insanlar arasında sakince ölümü bekleyeceğim. Zaman burada yavaş akıyor. Denize yüz metre mesafedeyim. Yaz başında denizin turkuaz rengi gitmişti. Denizin rengi yeşile dönüp bulanıklaşmıştı, su normalden sıcaktı. Bu öyle içime oturdu ki. Bu yaz bir denizin öldüğünü görmüştüm: Marmara Denizi'nin. Ben küçük bir çocukken Marmara Adası'na tatile giderdik. Mavi Marmara gemisiyle beş saat kadar sürerdi yolculuklarımız. O yolculuklar benim için bir masalda olmak gibiydi. Gemide girmedik yer bırakmazdık. Bir masalın içindeydik. İnsanlar güvertede güneşlenirlerdi. Biz masalımızdaki dalgaların arasından hikâyeler çıkarırdık. Dev müzik çalarlarla gezen gençleri hatırlıyorum. Doksanların başları... Mavi Marmara, hani şu Filistin'e yardım götürürken saldırıya uğrayan gemi. Ben çocukken Marmara'nın birçok kısmı hâlâ maviydi ve Mavi Marmara'ya henüz ateş edilmemişti. İstanbul o zamanlar feci bir gri renge sahipti. Marmara Adası'ndan dönerken İstanbul'a yaklaştığımızı havadaki acı kokudan anlardım. Sonra koku kesifleşirdi. Gri bir bulutun içine girerdik gemiyle. İleride İstanbul görünürdü. Nazım'ın İstanbul'u değil. Çınarlı, kubbeli, mavi bir liman değil... Gri, kokulu, isli bir liman görünürdü. Erken ölen kazanıyor arkadaş! Nazım Hikmet, İstanbul'u can çekişirken görmedi. Tamam, çok acı gördü ama İstanbul'un, dünyanın can çekiştiğini görmedi. Toprağın kuruduğunu, ormanların yanıp yok olduğunu, denizin ölmeye durduğunu görmedi. Erken ölen kazanıyor! Nilgün Marmara'ya hak vermiyor değilim: "Yaşamın neresinden dönülse kârdır."

Marmara'nın turkuaz kıyılarında yüzmüş biri olarak 2021'de Marmara'nın öldüğünü gördüm. Sonra Saros'a geldim. Marmara ölmüştü ama hayat devam ediyordu. Başka denizler kurtulabilir-di. Hâlâ yapacak şeyler var-dı. Sonuçta umut olmasa yaşamak tahammül edilecek şey değil. Eşyalarımı eve bırakıp, denizi izlediğim tepeye geldim. Denize baktım. Sonra oturdum günlerce ağladım. Hayatım devem ederken "hayat"ın öldüğünü gördüğüme kahrettim. Yuvam İstanbul'un suları ölmüştü. Şimdi sığındığım ikinci yuvamdaki su da can çekişiyordu. Derin bir kederle günlerce gezindim. Sonra yangınlar başladı. Ormanlar günlerce yandı. Televizyondan yanan ormanları izledim. Çocukken televizyondan Irak Savaşı'nı izlemiş bir nesiliz biz. Biz yıkımları izleyip, çaresizliği dibine kadar hissederek büyüdük ve öyle de gidiyor hayatlarımız. Sonra seller. İnsanların sulara kapılıp gidişleri... Sonra aklımda hep bir fikri sabit dönüp dolaşmaya başladı:

"Benim hayatım, hücrelerimin canlılığı, nefes almam, kalbimin atması ve bir gün bütün bunların bitecek olması mühim değil. Ben temiz sularda yüzdüm, çam ağaçlarının kokusunu içime çektim. Sevdim, sevildim ve bir gün öleceğim. Ben sadece bir insanım ve bizler ölürüz. Hayat ise devam eder. Benim günün birinde ölecek olmam çok normal. Olması gereken de bu. Ölürüm ve döngü sürer. Beni bugün huzur içinde yaşatan da bir döngünün, hayat döngüsünün varlığıdır. Peki ya bu döngü, bu çember, bu "HAYAT" yok olursa? İşte bu düşünce beni delirtir. Ben öleceğim, sevdiklerim de ölecek. Biz devrimizi tamamlayıp gideceğiz ama hayat devam edecek. Hayat devam etmeli. Bu döngünün yok olduğunu görmeden ölmeliydim."

Bu düşüncenin beni içine soktuğu karamsarlığı anlatamam, korkarsınız. Buz gibi bir karanlık. Ama sonra... bu yazıyı yazmadan birkaç gün önce cesedimi gezdirirken denize baktığım tepeye çıktım yine. Gözlerimin parladığına yemin edebilirim. Gördüğüm "deniz eskisi"ydi. Ne kadar mavi... Nasıl oldu bilmiyorum. Pırıl pırıl ve turkuaz. Sanki hiç ölmeye durmamış gibi. Sonra hemen yokuştan aşağı indim. Su buz gibi. Her şey eskisi gibi. İçim donana kadar yüzdüm. Sudan çıktığımda yedi yaşındaydım. Daha Irak Savaşı'nı televizyondan izlememiştim. Uzanıp kumlara yattım.

Siz bu satırları okuduğunuzda ben çok uzaklarda olacağım. Belki de öldüm ve dingin cennetimdeyim. Yaşadığım güzel bir huzur. "Hayat"ın yolunu bulacağı inancına sarılıp denize bakmak istiyorum. Çünkü deniz hâlâ çok güzel...

---

[1] "Çok uzuna zaman önce, yalnız ölmüş olmalıydım."

YAZAN: EZGİ AKSOY

ÇİZEN: BETÜL YILMAZ

SUAT DERVİŞ: Osmanlı'da Komünist Bir Feminist

Türk edebiyatı denildiğinde, özellikle de Osmanlı'nın son dönemi ve cumhuriyetin ilk yılları arasında kalan dönemdeki kadın entelektüeller, hatırı sayılır bir kadın hareketi ve kadın örgütlenmesi olmasına rağmen, hep görmezden geliniyor. İsimleri duyulmamış, değerleri iade edilmemiş onlarca kadın yazar var bu dönemde. Suat Derviş onlardan biri. Yıllar sonra Fosforlu Cevriye'nin yazarı olarak tanınmış, vaktiyle afişlerde adı bile yer almamış bir yazar o. Ama o hem bir komünist hem de bir feminist olarak döneminin çok ötesinde bir kadındı. Evlilikler, tutuklanmalar, hastalıklar ve sürgünlerin gölgesinde bir hayat yaşadı.

Yedi komünist kadının kurduğu "Devrimci Kadınlar Birliği"nde Neriman Hikmet yönetici, Suat Derviş ise başkandır. Erkeklerin de katıldığı kuruluş toplantısında Derviş "TKP Genel Sekreteri Baraner'in eşi" olarak anılınca "Ben gazeteci Suat Derviş'im, kimsenin karısı değil" der. Suat Derviş'in bireylik bilinci döneminin çok ilerisindeydi.

Suat Derviş, 1903 yılında Moda'da 10 Ağustosu 11 Ağustosa bağlayan gece yüzünde "peçe" ile, yani henüz yırtılmamış keseyle doğar. Bu ailenin yaşlılarını çok heyecanlandırır ve Derviş'in evliya olabileceği düşünülür. Ancak bebeğin kız olduğu anlaşılınca bu hayaller yıkılır.

Suat Derviş, isminin nereden geldiğiyle ilgili şunları söylemiştir; "Annemle babam bana Suat adını takmak istediklerinde oldukça ters bir adam olan imam, 'Hâşâ! Erkek adıdır olmaz!' diye karşı çıkmış. Çaresiz aşağı yukarı aynı anlama gelen Saadet adı geçildi kayda, ama ailem ve dostlarım bana hep 'Suat' diye hitap ettiler."

Suat Derviş, erkek kardeşi Feridun'u altı aylıkken kaybeder. Bu ölüm ailede büyük travma yaratır. Bundan sonra kendini ablasıyla birlikte tiyatroya verir. Oyun arkadaşları arasında daha sonradan Bedia Muhavvit olarak ünlenecek olan Bedia Şekip de vardır.

İlk romanını yedi yaşında yazar. Bu roman, Suat Derviş'in ilk toplumcu gerçekçi romanıdır. Gecekonduda yaşayan iyi insanları ve kötü kalpli zenginleri anlatır. Ancak bir süre sonra evlerinde çıkan bir yangında yanar. Suat Derviş bununla ilgili, "İyi ki de yanmış! İhtiva ettiği bu fikirlerle günümüzde 142. maddeden içeri atarlardı beni bu roman yüzünden," der.

1914'te patlak veren I. Dünya Savaşı döneminde pek çok yabancı mürebbiye ülkeyi terk etti. Ama Suat Derviş eğitimine devam etmek istiyordu. Aile büyüklerinin bütün muhalefetine rağmen Kadıköy Numune Rüştiyesi'ne yazıldı. Bu tercih Suat Derviş'in geleceğini değiştirdi.

1917'de Hikmet Bey ve Celile Hanım'ın oğlu Nazım Hikmet ile tanışır. Nazım Hikmet, duygu ve bilgi dolu bu genç kadından çok etkilenir, ancak Suat Derviş'in gönlü henüz aşkla buluşmamıştır.

Suat Derviş Nazım Hikmet'in aşkına karşılık vermemiştir ama Nazım Hikmet sayesinde memleket meselelerine ilgi duymaya başlamıştır. Maupassant, Stendhal, Balzac, Zola, Flaubert gibi yazarlara ilgi duymaya başlar. Türk edebiyatçılardan Namık Kemal, Tevfik Fikret ve Nâzım Hikmet'i beğenir. Ancak milli edebiyata ilgi duymaz ve hiçbir zaman da duymayacaktır.

1921 yılında ilk romanı Kara Kitap yayınlanır. Bu sırada Alemdar Gazetesinde muhabirlik yapmaktaydı. Kitapta ölmekte olan bir genç kızın ruh hali ve yaşadıklarını anlatır. Dönemine göre tematik anlamda aykırı bir konudur bu. Tarz olarak da gotik edebiyata yakın olan eser, daha o zamandan Suat Derviş'in ileri vizyonunun altını çizer.

Suat Derviş dört kere evlendi. İlk üç evliliği kısa sürdü. Dördüncü evliliğini 1941 yılında TKP genel sekreteri Reşat Fuat Baraner ile yaptı. Bu evlilik hayatının en önemli dönüm noktalarından biri olacaktı.

"Niçin Sovyetler Birliği'nin Dostuyum?" adlı incelemesinin 1944'te yayımlanmasından sonra gazeteci olarak hiçbir yerde iş bulamayan Suat Derviş, gerçek ismi olan "Hatice Saadet Baraner" yerine takma adla yazılar yazmaya başladı.

Aynı yıl TKP Soruşturmaları ve tutuklamaları çerçevesinde eşi Reşat Fuat Baraner ile birlikte tutuklandı.

Sorgu sırasında çocuğunu düşürdü. Reşat Fuat Baraner'i sakladığı ve yasadışı Türkiye Komünist Partisi'ne katıldığı gerekçesiyle yargılandı, sekiz ay tutuklu kaldı. Çıktığında çok sıkıntılar çekti. Geçinmek için çevirmenlik ve editörlük yapması gerekmişti.

Kısa bir salıverilmenin ardından Reşat Fuat, 1951 yılında tekrar tutuklandı ve yargılanmaya başlandığı 1953 yılında Suat Derviş için zorunlu sürgün hayatı başlamış oldu.

Son Posta gazetesi için Montrö Konferansı'nı izlemeye İsviçre'ye gider ve böylece yurtdışına giden ilk kadın gazeteci olarak tarihe geçer.

Yaşanan siyasi hezeyanlar sebebiyle resmi olarak herhangi bir yasaklama gelmese de gayri resmi bir karşı duruş vardı edebiyat dünyasında Suat Derviş'e. Hiçbir yayınevi eserlerini basmıyor, dergiler yazılarını görmezden geliyordu.

Sürekli göz altında tutulan Şişli'deki evini devrimci gençlere açıp onları gizledi. 1971'de evi basıldı, birçok solcu genci evinde sakladığı ortaya çıkınca tutuklandı.

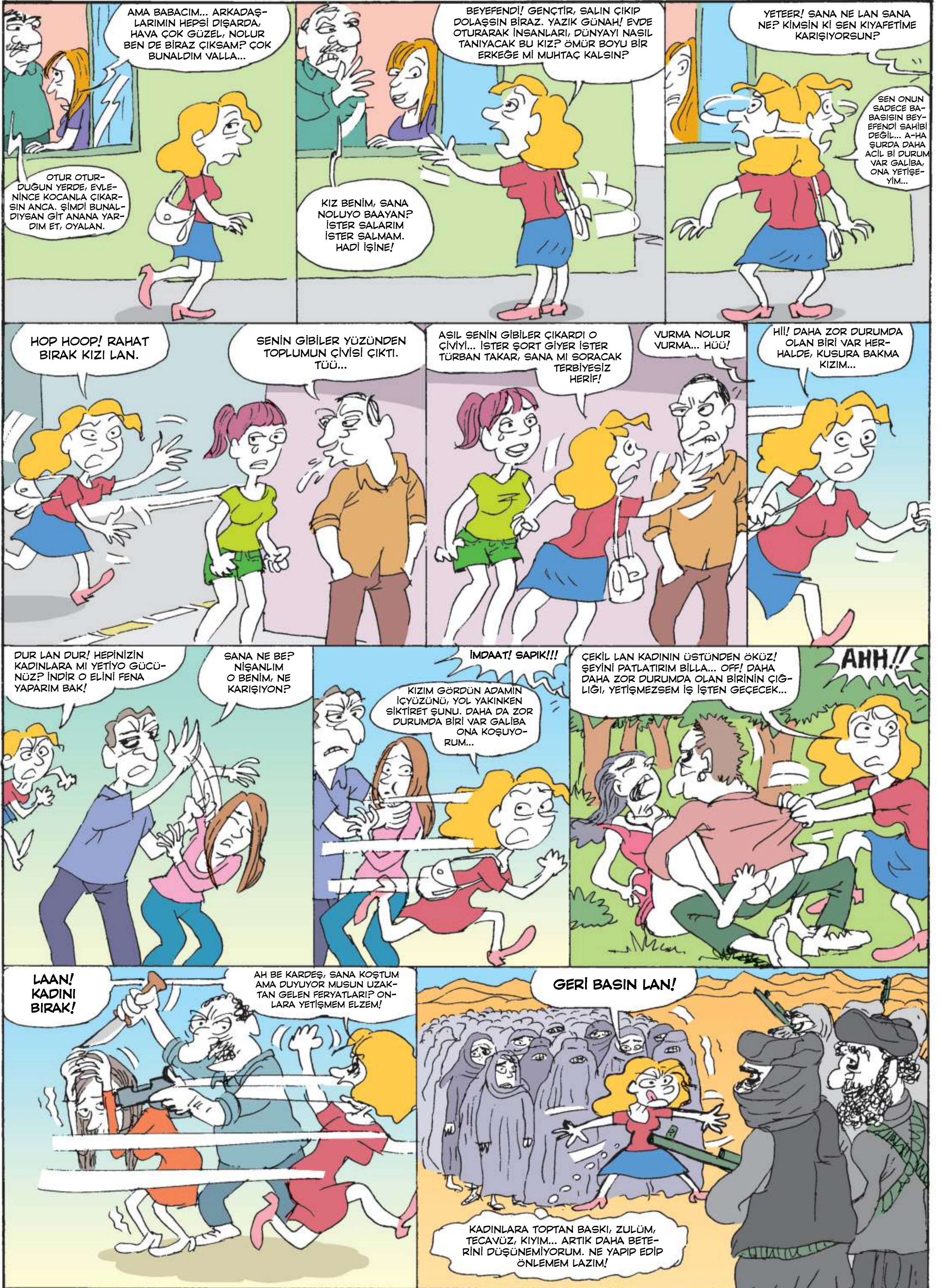

1968 yılında eşini, 1970 yılında ise ablasını kaybetmesi onu derinden etkiledi. İki gözünde de ciddi sağlık sorunları çıkana kadar yazmaya devam etti. 23 Temmuz 1972'de Kasımpaşa Askeri Deniz Hastanesi'nde hayatını kaybetti. 67 yaşındaydı.

SON.

BETERİN BETERİ

EZİYETİN SIRALAMASI ASLINDA YOKTUR. EN BASİT GÖRÜNEN, EN ŞİDDETLİSİNİN TOHUMUDUR... AFGAN KADINLARI ÖZGÜRLEŞMEDİKÇE HİÇBİRİMİZ ÖZGÜR SAYILMAYIZ... G.B

Prof. Dr. Şengül Hablemitoğlu

Hablemitoğlu Ankara Enstitüsü
iletisim@hablemitoglu.net

İklim Değişikliğine Uyumda Cinsiyet Neden Önemli?

Geçtiğimiz günlerde anladık ki, iklim değişikliği, bugün insanlığın karşı karşıya olduğu en kritik zorluk. Çünkü salt neden olduğu felaketlerle mücadele etmek değil, aynı zamanda bu felaketlerin yol açtığı değişime uyum da zorlayıcı, hatta ölümcül. İklim değişikliği alanında çalışanlar, artan kaygının esasen iklim değişikliğine dair bir uyaran olduğunun da altını çiziyorlar. Öngörülen riskleri düşündüğümüzde doğal felaketler arttığında, küresel sıcaklık artışını sınırlamak için *''sera gazı emisyonlarını azaltmak kaçınılmazmış''* diyeceğiz. Yaşadıklarımız, politikacıların kaçacak delik arayacakları zamanların yakın olduğunu da söylüyor bize. Buradaki aciliyeti görmemek; eski yapısal alışkanlıkları-ekonomik, sosyal, çevresel-sürdürmek, bilimin sesine kulakları kapatmak giderek yaşamımızın zorlaştığı ve daha da zorlaşacağı zamanlara hızla sürüklüyor dünyayı.

İlk kez 2015 yılında, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi kapsamındaki Paris Anlaşması ile iklim değişikliğine uyum için küresel bir hedef belirlendi. Bu, belirli bir miktarda iklim değişikliğine bağlı olduğumuzun ve uyum için acilen çeşitli yatırımlar yapmak ve bazı yaşam alışkanlıklarımızı değiştirmek gerektiğinin kabulüydü. İklim değişikliği doğası gereği gelişen hem yaşadığımız yangınlarda, hem de sel felaketlerinde, -iktidar ağırlıklı olarak yangınlar için sabotaj iddiasında bulunsa da sellerin bununla açıklanması mümkün değil. Onu da Allahtan gelene havale ederek hala yürümeyen gemisini yürütme derdinde- bütün bunlar bize gösterdi ki, iklim değişikliği bir ahlak ve adalet meselesi. İklim değişikliğinin sebeplerine en az katkıda bulunanlar, etkilerinden en çok zarar göreceklerin başında geliyor. 185 ülke tarafından onaylanan Paris Anlaşması, iklim değişikliği ile insan hakları, yoksulluğun ortadan kaldırılması ve sürdürülebilir kalkınma arasındaki bağlantıları kuran bir anlaşma. Aynı zamanda toplumsal cinsiyet eşitliğinin ve kadınların güçlendirilmesinin önemini de kabul ediyor ve iklim değişikliğine dair tedbir eylemlerinin toplumsal cinsiyete duyarlı olması çağrısında bulunuyor. İklim krizini durdurmak ve küresel sıcaklık artışını 1,5 derecede sınırlamaya yönelik hedefler içeren Paris Anlaşması'nı imzalayan ancak onaylamayan altı ülke kaldı. Bu ülkelerden biri de Türkiye. Bugüne kadar 197 ülke imza attı. Bunların 191'i anlaşmaya taraf olarak süreci tamamladı ancak ***Eritre, İran, Irak, Libya, Yemen ve Türkiye*** henüz onaylamadıkları anlaşmaya taraf olmuş değil. Bu cümle yorumunu kendi içinde taşıyor zaten. Üzülmek ve utanmak; bizim hissettiklerimiz. Anlaşmayı imzalayan ülkeler iklim değişikliği politikaları ve yatırımlarının toplumsal cinsiyet etkilerine giderek daha fazla odaklanıyorlar. Diğer projelerin yanı sıra, cinsiyete duyarlı iklim değişikliğine uyum planlamasını teşvik etmek için hükümetlerin;

√ Kim(ler) önemli?
√ Kim(ler) karar verecek?
√ Kim(ler) yararlanacak? Soruları ile karşı karşıya olduklarını söyleyelim.

Tüm bu soruların doğru cevabı elbette ki, herkes. İklim değişikliğinin etkilerinin yönetilmesi söz konusu olduğunda, özellikle de uyum sağlamak için her birimizin katılımı, her birimiz için önemli. İklim değişikliğine uyum sağlama eyleminin nasıl gerçekleşeceği konusunda herkesin söz hakkı olmalı ve herkes uyum yatırımlarından hakkaniyetli bir şekilde faydalanmalı. Ancak kim(ler)in önemli olduğunu düşündüğümüzde, insanların iklim değişikliğinin etkilerini farklı şekillerde yaşadıklarını kabul etmemiz gerekiyor. Etiyopya ovalarındaki bir çobanla bizim dağ köylerimizdeki hanehalklarının yaşam mücadelesinin çok da farklı olmadığını anlamalıyız. Bodrum ormanlarında yanan ağaçlara insanlar koşuştururken Şemdinli'ye sessizce bakmanın tam da iklim değişikliğinin adaletle ilişkili yanına karşılık geldiğini görmeliyiz. Adalet, ahlak, insan hakları sicillerimiz, algımız ve bunlara olan inancımız iklim değişikliği deneyimlerimiz için belirleyici. Ayrıca iklim değişikliği için yapacaklarımızın da belirleyicisi. Çünkü zaten aynı zamanda iklim değişikliğinin etkilerinin de nedenleri…

> **''Basitçe söylemek gerekirse, çevreyi önemsemek *''kız gibi/feminen''* görülüyor. Çeşitli araştırmalar, hem erkeklerin hem de kadınların çevre dostu olmayı kadınsı bir nitelik olarak düşündüklerini gösteriyor. Örneğin, ekolojik çamaşır deterjanı satın almaktan plastik poşet kullanmayı reddetmeye kadar her şey, kendimizi ve başkalarını daha kadınsı görmemizden kaynaklanabiliyor.''**

İnsanların nerede yaşadıklarına, geçimlerini nasıl sürdürdüklerine ve ailelerinde ve topluluklarında oyna- dıkları rollere bağlı olarak farklı uyum ihtiyaçları var. Fırsatlar, sorumluluklar ve karar verme gücünde de sosyal olarak belirlen- miş farklılıklar var ve bunların tümü insanların iklim değişikliğine karşı savunmasızlığının da kaynağını oluşturuyor. Özellikle cinsiyetten etkilenen bu dinamikleri anlamadığımızda, en fazla uyum ihtiyacı olan kişilerin dışlanma riski de var. Birçok ülkede gerçek şu ki, iklim değişikliğine uyumla ilgili alanlarda kadınlar karar alma süreçlerinde yeterince temsil edilmiyorlar. Enkaza neden olan da, enkazı topla-yan/kaldıran da aynı yüzler. Örneğin, hükümetlerde üst düzey pozisyonlardaki kadın sayısı endişe verici düzeyde az, hanehalkı da bundan azade değil, karar verme yetkisi erkeklere ait.

Kadınlar karar alma süreçlerinde yer almıyorlarsa, çıkarlarının temsil edilme olasılığı var mıdır?

Etkili iklim değişikliği adaptasyonu; herkesin bilgisinin değerini ve değişimin aracıları olarak bir potansiyeli olduğunu kabul etmeyi ve herkesi masaya toplamayı isteyen bir durum. Çünkü uyum planlaması süreci, iklim değişikliğine karşı kırılganlığı azaltan somut

eylemlere yatırım yapmayı mümkün kılmak için tasarlanan bir süreç. Bununla birlikte, uyum yatırımlarının, en savunmasız kadın ve erkeklere fayda sağlamaktan çok, mevcut servet ve güç yapılarının varlığının sürdürülmesine dayanması riski de var. Bilin bakalım nerelerde?.. Uzmanlar adaptasyon adil olduğunda, tüm insanlar için fırsatlar ve faydalar sağlayarak etkilidir diyorlar. İklim değişikliğine uyum sağlamanın aciliyeti içinden geçtiğimiz günler kadar net olmamıştı hiç. Paris Anlaşması gibi küresel taahhütler aracılığıyla, bu alandaki eylemi hızla büyütme fırsatı varken, esasen imzacı olsak da böyle anlaşmalara sözleşmelere uymayı sevmeyen karar vericilerle başımıza gelenlere ve gelecek olanlara da şaşırmıyoruz. İklim değişikliğine uyum sağlamak için en iyi çözümleri belirlemek için tipik olarak dışlananlar da dahil olmak üzere farklı sesleri karar verme sürecine dahil etmek önemli. Ve adaptasyona yapılan yatırımların tüm cinsiyet ve sosyal gruplardan insanlar için adil yararlar getirmesini sağlamak da. İklim değişikliğinin etkilerine dayanıklı aileler, topluluklar ve toplumlar inşa etmenin tek yolu bu.

İklim değişikliğinin cinsiyetle ne ilgisi var?

İklim ve cinsiyet arasındaki bağlantı sadece belirsiz bir dipnot değil. Kadınlar doğal afetlerden daha fazla etkileniyorlar. Ayrıca hem yerel hem de uluslararası düzeyde ka-rar alma süreçlerine de daha az dahil olabiliyorlar. Ancak, belki de en çarpıcı olan bu durumun iki yönlü olması; iklim değişikliği cinsiyet eşitsizliğini daha da kötüleştirmekle kalmıyor, ataerkil cinsiyet rolleri, iklim değişikliğinin başlıca nedenleri arasında. Basitçe söylemek gerekirse, çevreyi önemsemek *"kız gibi/feminen"* görülüyor. Çeşitli araştırmalar, hem erkeklerin hem de kadınların çevre dostu olmayı kadınsı bir nitelik olarak düşündüklerini gösteriyor. Örneğin, ekolojik çamaşır deterjanı satın almaktan plastik poşet kullanmayı reddetmeye kadar her şey, kendimizi ve başkalarını daha kadınsı görmemizden kaynaklanabiliyor. Bu ilk bakışta zararsız gibi gelse de, böyle klişelerin erkeklere erkekliklerinin tehdit altında olduğunu hissettirdiğinde, çevre yanlısı hareket etmekten caydı- rabileceğini gösteriyor. Araştırmalar bunu fazlası ile ortaya koyuyor. Bu kapsamda kadınların, kısmen daha az araba kullanmaları ve daha az et yemeleri nedeniyle ortalama olarak daha düşük karbon ayak izleri var. Instagram gibi sosyal medya araçları bunu her an gözümüze sokuyor.

KÖTÜ KIZ Ramize Erer

Gerçek bir erkek etle beslenir, büyük bir dizel araba kullanır, kadınlar yoga yapar, bedenlerinin ince kalması için salata yer. Hiper maço çevre karşıtları uç örnekleri ile dünyanın her yerindeler. Ve üstelik bu sadece insanların alışveriş alışkanlıkları ile ilgili olmayan, nedenleri derinde eşitsizliklerin bir sonucu bütün bunlar. Burada uzun uzadıya anlatmanın da bazen hepimizi yorduğunu biliyorum. Ataerkillikle yaşananların çevreye zarar vermemesi düşünülebilir mi? Öyleyse uzatmadan tekrarlayayım, kadınlar genel olarak çevre düzenlemelerini daha çok destekliyorlar ve iklim değişikliği ile ilgili kaygılılar. Çünkü iklim değişikliği nedeniyle var olan eşitsizlikleri taşımak zorunda olanların % 80'i de kadınlar. Ayrıca, hükümetler, yerel yönetimler daha fazla kadınla karar almak zorundalar. Belki uluslararası çevre anlaşmalarını uygulamaya daha fazla dahil olurlar böylece. Sonuçta kadınların hazırladığı İstanbul Sözleşmesi'nden de kadınlar çıkmadı öyle değil mi?..

Yararlanılan Kaynaklar:

https://www.wecaninternational.org/whywomen
https://www.carbonbrief.org/analysis-which-countries-sent-most-delegates-cop23
https://www.scientificamerican.com/article/men-resist-green-behavior-as-unmanly/
https://wecf.orgenglish/articles/2011/02/gender-climateimpact.php
https://www.theguardian.com/environment/2018/oct/05/real-men-dont-recycle-how-sexist-stereotypes-are-killing-the-planet

TARİHİN TEKERRÜRÜNDE AFGAN KADINLAR

Ezgi Aksoy
aksoyezgi@gmail.com

National Geographic dergisinin 1985 yılında yayınlanan çok ünlü bir kapağı vardı; Afgan bir kadının derin mavi gözleri dünyaya bakıyordu, hatırlarsınız. O kadın, Afgan kadınlarının dünyaya merakla bakan gözlerini sembolize ettiği için o kadar etkilemişti bizleri. Yıllar sonra o kadını yeniden bulmuşlardı, ancak o pırıl pırıl, billur güzelliğinden eser kalmamıştı artık. Afganistan yormuştu, bitirmişti onu. Asya çölünün yobaz deryasında gözlerindeki ışığı söndürmüştü. O güzeller güzeli kadın, gözünün ferini yobazların yoz ülkesinde, gönlünü de gömdüğü yere bırakmıştı. Afganistan kadınları öğütüyordu!

Afgan kadın hakları aktivisti **Seraj Mahbouba** yakınlarda dünya liderlerine seslendi, "**Afganistan'a son yirmi yıldır yaptıklarınız için kendinizden utanın!**" diye haykırdı. Ve ekledi:

"**Size seslendik, yardım istedik, talepler ilettik, her şeyi yaptık. Umurunuzda olmadı. Taleplerimizin içinden sadece işlerine geldiği gibi kararlar veren dünyanın erk sahibi erkekleri, bizim çok büyük emek verdiğimiz bir şeyi yerle bir ettiler. Hepiniz iğrençsiniz.**

Bunu nasıl aşacağız? Ben bunun düzeldiğini göremeyeceğim, öleceğim. Benden sonraki jenerasyon bile ülkemi olması gerektiği gibi göremeyecek. Gençler gidecekler, göç edecekler. Ne bekliyorsunuz onlardan? Bir daha kalmalarını ve yine savaşmalarını yine yenilmelerini mi? Aptalca bir kararın sonucu olan bir savaş için bir jenerasyon daha feda edeceğiz. Hepimiz yok olana kadar mı? Olan bu mu? Anlamıyorum, üzgünüm anlamıyorum. Bana dünyaya bunu söyleme fırsatı verdiğiniz için teşekkür ederim. Hepiniz iğrençsiniz."

Neden bahsediyordu Mahbouba? En çok kadınların incindiği bu kadim ülkeden gençler gidecek demişti ve Afgan gençler düzineler, yüzler, binler halinde ülkeyi terk ediyorlardı zaten. Ama geride kalan kadınlar vardı. Afganistan'da kadınlar vardı! Şimdi her zamankinden daha çok yer kaplıyorlardı uzay boşluğunda. Çünkü varoluşları bile Taliban'a kafa tutmaya yetiyordu. Kadın aktivistler, politikacılar ve Afgan kamuoyunda bir şekilde yer tutmuş pek çok güçlü kadın, kalmayı seçtiler.

"**Oturdum ve gelmelerini bekliyorum. Ben ve ailem için yardım edecek kimse yok. Ailem ve eşimle sadece oturuyorum. Taliban benim gibi insanlar için gelecek ve beni öldürecek. Ailemi bırakamam. Zaten nereye gideceğim ki,**" diyordu Afganistan'ın ilk kadın belediye başkanı **Zarifa Ghafari** mesela. Hiçbir yere gitmemişti, gidemiyordu, gitmek istemiyordu. Öleceğini bile bile memleketinde kalacaktı.

Tekerrür Eden Taliban Mı? Kadınların Kaderi Mi?

Taliban'ın yeniden gücü ele almasının ardından eski Taliban yasalarının geri gelebileceği gerçeği ilk başlarda şüpheyle karşılandı. Ancak Taliban ani bir darbe gibi öngörülemeyen bir şekilde tüm ülkenin kontrolünü yeniden ele geçirdi.

Taliban rejimi geri döndükten sonra kadınların hayatları da yeniden cendere kıskacında büküldükçe büküldü. Bazı bölgelerde kadınların evden yanlarında erkek bir akraba bulunmadığı durumlarda ayrılmamaları salık verildi. Öğretmenler kız öğrencileriyle vedalaştılar ve burkanın karanlık yüzü geri geldi. Üniversite kapılarında eli silahlı Taliban askerleri belirdi ve kadın öğrencilerin fakültelere girmesine engel olmaya başladılar. Güney Kandahar'da kadın sağlığı klinikleri kapatılmaya başlandı.

Yirmi yedi yaşındaki üniversite öğretim üyesi **Aliya Kazimy** verdiği bir röportajda kaygılarını şöyle dile getiriyordu:

"**Ben yirmi yıl önce Taliban'ın devrilmesinden sonra pek çok fırsat yakalayan jenerasyondanım. Eğitim alma hedeflerimi gerçekleştirebildim ve bir yıldır da bir üniversitede öğretim üyesi olarak çalışıyordum. Ama şimdi geleceğim karanlık ve belirsiz. Yıllar süren tüm bu çalışmalar ve hayaller boşunaymış. Ve hayata gözlerini yeni açmış olan kız çocukları? Onları nasıl bir gelecek bekliyor?**"

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri António Guterres, insan hakları kısıtlamaları üzerine çok korkunç ihbarlar aldıklarını iletiyordu. "**Bizi en çok endişelendiren kadınlara ve kız çocuklarına uygulanan kısıtlamalar**" diye belirtiyordu.

Yirmi yıl önce Afganistan sahnesini terk eden Taliban'ın geri gelmesi ile kadınlar yirmi yıl öncesine geri döndü diye yazıyordu bazı haber portallarında. Oysa yirmi değil, iki yüz yıl öncesinin karanlığıydı dönülen zaman dilimi. Bir pisliğin çamura, o çamurun bir bataklığa dönüşüne tanık oluyordu dünya kamuoyu yine. Kötülüğün örgütlü hali yoksun bir geleceği dayatıyordu Afgan kadınlarına. Kimliklerini burkaların ardında yok etmeleri gerekecekti. Yaşamak için ölmeleri gerekecekti! Peki kadınlar bunu kabul edecekler miydi?

Direnen Kadının Yüzü Burkaya Sığmıyor

Geçtiğimiz günlerde bir avuç cesur kadın Kabul sokaklarında protesto gösterileri düzenlediler. Protestolar halk tarafından meraklı gözlerle izlenirken, bir yandan kadınların sokakları doldurup gözlerini karartarak eylem koyduğu Kabul sokaklarında, bir diğer yandan da "vigilante"[1] gruplarının adı geçmeye başlamıştı. Çünkü kadınlar Taliban'ı iyi tanıyorlardı.

1996'da bir kadının parmağı oje sürdüğü için kesilmişti. Homoseksüellik, cezası ölüm olan bir suçtu. Kız çocuklarına eğitim verilmesi yasaktı, bu da gizli kız öğrenci okullarının oluşmasına neden olmuştu. Her ilde bir grup cesur öğretmen, gizli saklı kız çocuklarını eğiterek bir fark yaratmaya çalışıyorlardı. Yaratılan fark devasaydı elbette. Nesiller boyunca pek çok kız çocuğu bu okullardan açtılar gözlerini dünyaya.

Afganistan'ı terk edip Hindistan'a yerleşen ve burada başka üç kadın aktivisti daha saklayan Afgan aktivist **Wida Saghary**, "**Taliban kadınların kitleler halinde okula ya da işe gittiği bir dönemi hiçbir zaman deneyimlemedi. Onlara direnmeli ve okula ve işe gitmeye devam etmeliyiz. Kadınlar kapatılamaz,**" sözleriyle Afganistan'da kadın direnişinin öneminin altını çiziyordu.

Afganistan'da direnen kadınlar sadece aktivistler değil üstelik. Taliban'ın devrilmesinden sonra politikaya giren kadın politikacılar da direniyorlar. **Fawzia Koofi**, **Zarifa Ghafari** ve **Salima Mazari**, bu politikacılardan bazıları. Bu genç kadınlar, ülkelerindeki kadınların haklarını koruyabilmek için kendi hayatlarını riske atıyorlar. Çünkü Taliban'ın onların peşinde olduğunu biliyorlar.

Salima Mazari Afganistan'daki üç kadın bölge valisinden biri ve 2019'dan beri **Charkint** bölgesinde yaşayan insanları Taliban'a karşı örgütlendirmeye çalışıyor. Mazari, bir röportajında "**halkımızın silahları yok ama ineklerini satıp silah aldılar, her gün hiçbir karşılık beklemeden çarpışıyorlar**" demişti.

"**Taliban tarafından kontrol edilen bölgelerde kadınlara yer yok**" demişti Mazari en son, Taliban kontrolü ele geçirdikten sonra kaçırıldı.

Fawzia Koofi Afgan Parlamentosundaki sayılı kadın isimlerden biri, bir ziyaretten dönerken vuruldu, kurşun koluna geldi.

Afganistan'da kadınların mücadelesi, Taliban'ın yeni döneminde kritik önem taşıyor. 21. Yüzyılın kuytusunda barbarlar çağı yükselirken, bir devrin olası kapanışını kadınların mücadelesi belirleyebilir. Çünkü biz bu barbarlar çağının ciğerini söndüreceksek, bunu kadınların korkusuz omuzları üzerinde yapacağız. Çünkü başka şansımız yok!

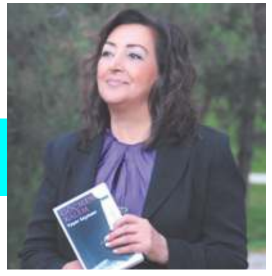
[1] Kanuni yetkisi olmayan, kendi fikrine göre zorla düzen sağlayan kimse.

AFGANLI KADINLARIN ÇIĞLIĞI

Ankara, 23 Ağustos 2021

Yaşar Seyman
yasarseyman@gmail.com

Afganlı kadınların çığlığı çığlığım oldu, benimle yürüyor…

Burka içindeki Afgan kadını kendine dünyayı karartanlarla nasıl mücadele edeceğini düşlerken; büsbütün dünya başına yıkıldı.

24 yaşında bir kadın The Guardian'a şunları söylüyor:

"Bugün olduğum kişi olmak için çok çalıştım. Bu sabah kardeşimle diploma ve sertifikalarımızı yok ettik. Erkeklerin başlattığı bu siyasi savaşın mağduru olduğumuzu düşünüyorum. Artık yüksek sesle gülemeyeceğimi, en sevdiğim şarkıları dinlemeyeceğimi, en sevdiğim arkadaşlarımla bir araya gelemeyeceğimi biliyorum. Bir kadın olarak erkeklerin yol açtığı bu savaşın mağduruyum.

Sizi bilmem ben ülkem, kadınlar ve çocuklar adına çok korkuyorum.

Kötülüğün dalga dalga yayıldığı bu coğrafyada, yarın bizim de önümüze 'kader' diye dayatılacak bu sona razı olmalıyız.

Uluslararası toplum, kadın hakları platformları ve tüm kadınlar, gençler, erkekler bugün Afgan kadınları için yan yana durmaksak bugün sınırlarımız için verilen 'Tavizlerin' yarın kadınlar için verilmesi işten bile değil.

Onlarla aynı dine inananların hiç mi hiç umurlarında olmadığımızı biliyoruz. Dayanışmadan başka çaremiz yok!"

Afgan Kadınlarına Adanmış Bir Yaşam: Mahbouba Seraj

Dünya liderlerine, ***"Hepinizden iğreniyoruz, kendinizden utanın"*** sözleriyle seslenişi zihinlerde silinmeyecek olan, tüm yaşamını Afganistan'daki kadınlar ve kız çocukları için hak mücadelesine adayan aktivist Mahbouba Seraj.

Mahbouba Seraj Afganistan'ın Kabil şehrinde doğdu. Malalai Kız Lisesi'nden ve Kabil Üniversitesi'nden mezun oldu.

26 yıllık sürgünden sonra, 2003 yılının sonunda çok sevdiği Afganistan'a döndü ve o gün bugündür Afganistan'da kadınlar ve kız çocuklarının hakları için mücadele ediyor.

Kadınlar için ***"Bizim Aziz Afganistan'ımız"*** adlı bir radyo programının yaratıcısı olan Seraj, ayrıca Afgan köylerindeki kadınların, daha önce kaydedilen programları dinlemek ve tartışmak için bir araya geldikleri 'Kadın Dinleme Çember'lerinin de kurucusu.

Uzun yıllar, hiç yılmadan, yorulmadan kadın hakları savunuculuğu yapan Seraj, kadınların Barış Şurası ve Yüksek Barış Konseyi'nde temsili için mücadele verdi. 2011 Bonn Konferansı'nda, ***"2014'ten sonra Afganistan"*** konulu 2012 Tokyo Konferansı'nda ve son olarak Taliban ve ABD ile Afgan Barış görüşmelerinde kadınların temsilini artırmak için çalıştı.

Barış ve dayanışmanın anlamı üzerine araştırma ve anketler yapan "Barış ve Dayanışma Araştırma Örgütü"nün kurucusu ve başkanı olan Seraj, Afgan Kadın Ağı veya Afganistan'daki en büyük kadın ağı olan AWN'nin yönetim kurulu üyesi ve başkanlık görevlerini yürüttü.

Seraj aynı zamanda bir yazar olarak kalemiyle de mücadelesini sürdürüyor.

ABD kuvvetleri Afganistan'dan tamamen çekildikten sonra sürdürülebilir bir barış ortamı yaratmak için Afgan kız kardeşleriyle omuz omuza çalışan Seraj, şu anda Afganistan'da şiddet mağdurlarıyla çalışan AWSDC Afgan Kadın Becerileri Geliştirme Merkezi adlı bir kurumda yöneticilik yapıyor."

Aklım Afganlı kadınlarda kaldı…

Yazılarımı okuyanlar anımsayacaktır. İslam ülkeleri içinde Türkiye demokratik laik yapısıyla ışıldıyor diye yazarım. Türkiyeli kadınlar olarak kadın haklarına duyarlı, ***" Yeryüzünde gördüğünüz tüm güzellikler kadınların eseridir,"*** diyen Mustafa Kemal Atatürk Kurtuluş Savaşı öncesi ve sonrası birlikte yürüdüğü mücadele ettiği kadınların haklarına büyük bir sevgi göstererek bir hakkı teslim etti.

Ne kadar şanslı olduğumuzu biliyor ve bu şansı gözümüz gibi koruyoruz.

Erkekler kaçıp kurtuldu mu? Ardından bıraktıkları anneler, kız kardeşler ve sevdikleri ne olacak? Bir anne o kadar çaresiz ki çocuğunu geleceği belli olmayan bir yolculuğa uğurluyor…

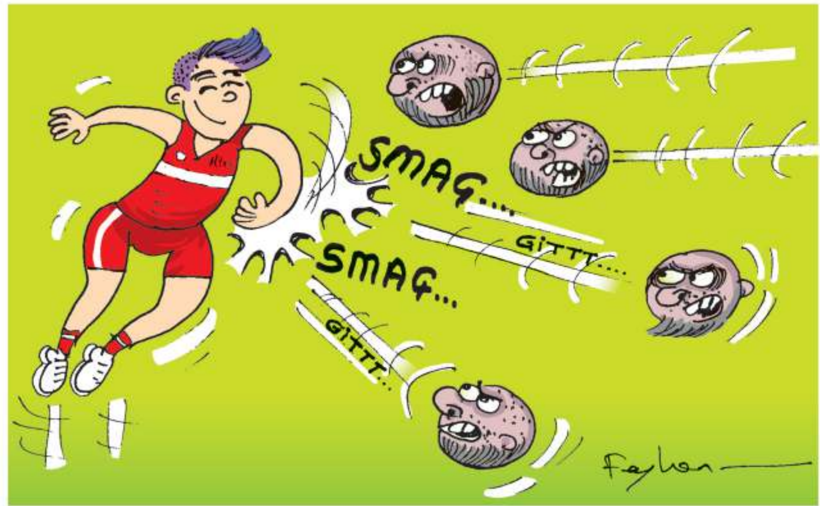
İzlediklerim dünyayı yönetenler adına beni de hem kaygılandırıyor hem de utandırıyor. Yaşam boyu mücadelemiz insan hakları ve barış adına olmalı.

Eylül ayı barış kokar. Tüm dünyadaki barışseverler Eylül ayında doyasıya barış solur. Dillerdeki türkü barıştır. Barışı ilmek ilmek örecek akla, bilgiye, dostluğa, sevgiye, dayanışmaya ne çok gereksinim duyuyoruz. Barış savaştan zordur. Barış adına zoru başarmak, barışı kalıcı kılmak için mücadelemiz sürmeli…

Melih Cevdet Anday ne güzel diyor:

"Ah günüm yetse görmeye seni/Seni övmeye gücüm yetse/Barış çağı altın çağ/Son ozanı ben olayım bu özlemin/Bu özlem bitse"

Milli voleybolcumuz Ebrar Karakurt'a şuursuz homofobik saldırılar.

BAYAN YANI

2021-09-EYLÜL
Aylık yaygın süreli yerel yayındır.
BD Basın Yayın Tic. Ltd. Şti. adına
Sahibi ve Yazışleri Müdürü
Tuncay Akgün

Renklendirme Editörü
Fikret Özdemir
Grafik Düzenleme
Cebrail Okcu

Müessese Müdürü: Ali Yavuz
Abonelik: Aysun Öztürk
ADRES: Duatepe Sok. No:16 Yeldeğirmeni/Kadıköy
TEL: (0212) 292 94 50

FAX: (0212) 251 57 54
BASKI: LeMan Ofset
(0212) 858 00 93
DAĞITIM: Turkuaz Dağıtım Paz. A.Ş. (0212) 249 91 13

İhanet

Feyhan Güver

raziyeicoglu@gmail.com

PAPARAZZİYE

EX’TEN TANELER

Yoğun bakımların hâlâ yoğun olduğu **EX** kelimesinin tıbben çok fazla kullanıldığı, çokca ölümler gördüğüm aylardan sonra taziyenin en can yakıcı hali **“hayat devam ediyor”** dedikleri durumdayım.

Maalesef ki, hiçbir şeye alışmıyorsun unutmuyorsun, sadece kırılıyorsun ve umudun kesiliyor artık.

Babamın kayıp acısını hafifletebilmek için **“Acaba?”** düşüncelerini bırakıp, bir **“Zaten”** bulup sığınmak lâzımdı. Ahh o zatenler yok mu? Bazen sabrı kolaylaştırır, bazen birini size aşağılattırır gibi durur. Ve **Zaten hayata yığıldığı günden beri cümle alem babamı ölü, beni deli saymışlar.**

Babamın ardından üzülüyor olmama,; **“çok iç içeydiniz, o yüzden çok üzülüyorsun”** demeleri çok daha üzücü. Bir kayıba üzülmek için dip dipe olmak gerekmez ki, kalp yürek başka mesafe kavramlarıyla atar…

Babamın ebedi yolculuğunun ardından sel, yangın o kadar çok afet yaşandı ki, yüreğimin içinin yangını **Afetin Gölgesinde** kaldı.

Ölümü, ölümlülüğü bilirsin ama, her ölümden sonra ölümü yeniden öğrenirsin. Her **EX**’te yeniden **EX**’i öğrenirsin gibi.

Bu taraftaki hayatta kaybettiğine alışabilme sürecini daha da zorlaştıran, bedenen ölüyorsun, ama kağıtlar üzerinde kayıtlarda ölmen aylar, anılarda ölmen bir ömür sürüyor.

Elbette geçecek ama yüreğimi delerek geçecek. Ya da geçerek delecek. Yada delecek geçmeyecek.

Ve artık yollarda gördüğüm, hatta teve dizi filmlerdeki mezarlıklara bile, illâki Babama gider diye **Fatiha** okuyorum.

“Raziye ben annende 60 yıllık hatıramı arıyorum, ama bulamıyorum”… diyordu ya, ah babam ben de evlat olarak 54 yıllığını bulamadım o hatıratın… Velâkin, net 19, brüt 13 yıllık kendi **EX**’imde tek saniyelik bir hatıra bile bulamadım.

Hayat biterken film şeridi denen o şeritten gözlerinin önünden hiç tanımadığın insanlar, hiç yaşamadığın olaylar veya bomboş şeritler geçerse o fena bir şeydir herhalde.

“Sıra siz de” dercesine vurgulu konuşmalarla, aylardır reel **EX**’ler gördüğümüz, o palyatif merkezi odasında Babamın ölmesini çok bekledi diğer hasta sahipleri.

“Tanrı sıralı ölüm versin” taziye dedikleri bu mu ola ki? Herkes oda sırasına göre ölürken Palyatif Merkezi’nden ayrılıp eve gelmemize rağmen ölüm Babamın sırasını atlamamış mıydı Acaba?

Bu dünya esas ve gerçek ise buradan giden kayıp, bu dünya sahte ve yalan ise burada kalan kişi kayıp.

Babamın yaptığı işleri yaparak onu ruhen yaşatmaya çalışıyoruz, ama nasıl bir çalışkanmış ki biz çocukları bir ayda bittik yorgunluktan.

Bana gelen ölümler, zulümler neden hafifseniyor ki Acaba? Hep **“seninki de bir şey mi yani?”** durumundayım, diğer aynı acıları, benzer kayıpları yaşayanlara göre.

Bu dünyadan mezun olmak gibi hastanede aynı katta yattığımız yatan hasta herkes Mavi Kod vererek **EX** oldu.

Beyaz Kod 1111

Mavi Kod 2222

Pembe Kod 3333

Ölündüğünde, öbür dünyadaki yaşama, buraları gördüğüne inanıyordum ki, birileri **“yok öyle bir şey”** diye çürüttü, orada hayat olmadığına inanılmaya başlandı. Babam öldüğünde, benim kayıp acıma gelince öteki tarafta başka bir yaşam olduğunu, bizleri gördüğünü düşünemiyorum.

Babamı kayıtlarda bu hayattan silmek için dilekçe yazdırdığımız arzuhalcide, genç annesinin **“şunu bi tutar mısın Abla?”** diye kucağıma verdiği 4 aylık bebekte babamı yaşadım. Sarılma duygusundan mı, yoksa aylardır Babamı bebek gibi hissettiğimden mi Acaba?

Raziye İçoğlu

Yatağında hasta yatarken sokağında, bahçesinde, evinde bedenen babamı ararken, şimdi tüm dünyada hayalen babamı arıyorum bulamayacağımı bilerek.

Hastalık günlerinde meraklı aramalarındaki ısrarcılığı, bir mesajla geçiştirerek, telefonu açmamışım gibi yapmak için bir kere çaldırarak, **“sen iyi misin?”** aramalarında sürdüremediler yakınlarım yakınlıklarını.

Bu dünyadan göçenlerin ardından en büyük tesellim, ebediyetime göçene kadar, ebediyen onlardan kötü bir haber alamayacak olmak.

Hemen hergün, Didim Camiî önünde yakınları tarafından ölmüşün ruhuna lokma döktürülüp dağıtılıyor. Herkes sıraya girmiş tabak tabak alıyor, hatta poşet doldurtuyorlar, ama o ölmüşün ruhuna bir Fâtiha okuyanını göremedim henüz.

Babam hayatını kaybetmişti, ama etrafımızdaki bazı köstek aile üyelerimin hayatı benim için çoktan kaybolmuştu.

Sen normal üzülürsün, ama başkası daha az üzüldüğünden, sen çok fazla üzülüyorsun yargısı yaparlar.

Babamın ardından kayıtlarda bu dünyadan adını ölüye çevirmek için üzüntülü, acılı koşuşturduğumuz günlerde bindiğimiz Minibüste arka dörtlüye oturunca yandaki kadın **“ben kalkayım rahat oturun bari”** diye laf çakarak kalktı ve kardeşime **“ben sizinle et ete oturamam beyefendi korona var korona!”** diye bağırınıp durdu. Şoför **“hanfendi susar mısınız, dolmuş bu tabiî ki insanlar boş bulduğu yere oturacaklar, dolacak bu dolmuş”** dedi. Lâkin kadın sus-

madı polis çağırmakla bile tehdit etti. Herkes **"Çağııır"** dedi. Ama bu meyanda ineceği yere geldi, indikten sonra şoför yüksek volümle dedi ki **"kocasıyla kavga eden, çocuğuna kızan minibüse binip sinirini buradan çıkarıyor, bu dolmuş, dolmuş! Dolduracağım tabi. Et ete de oturacaklar, göt götede oturacaklar".**

- İnsanlar arasındaki fark ne din, ne ırk, ne dil, ne zenginlik, ne güzellik. İnsanlar arasındaki tek fark zamandır. Herkes farklı zamana doğmuştur. Aynı zamana doğsalar bile farklı zamana doğanların ellerine ve farklı zamanda kurulan şehirlere doğmuşlardır..

- Şimdi, geçecek olan geçmiş o kadar uzak olması lâzım ki, rahatça dönüp bakabileyim.

- Senin yakınının ölümü onlar, bunlar, şunlar için sadece bir ölümdür.

- **"Ebeveyn yaşadığı travmayı çözerse, çocuk da iyileşiyor, travmatiklik genetik. İnsanlık gelişse de, beynimiz hâlâ ilkel bir yapıya sahip"** diyor Teve Programındaki konuk doktor. Böyleyken ben de şöyle, travmatiklik değil de, bir travmam, önceki yaşanan travmalarımın genetiği.

İLKEM TURHAN

- Teveye telefonla bağlanan seyircinin eşya kayıbını bulamayan falcı dedi ki; **"Çok zaman geçtiği için izler siliniyor gezegenlerden".** Mesela buna göre kaybettiğimiz canlardan umut kesmek için gezegenlerin silgisinden medet umar hallerdeyim.

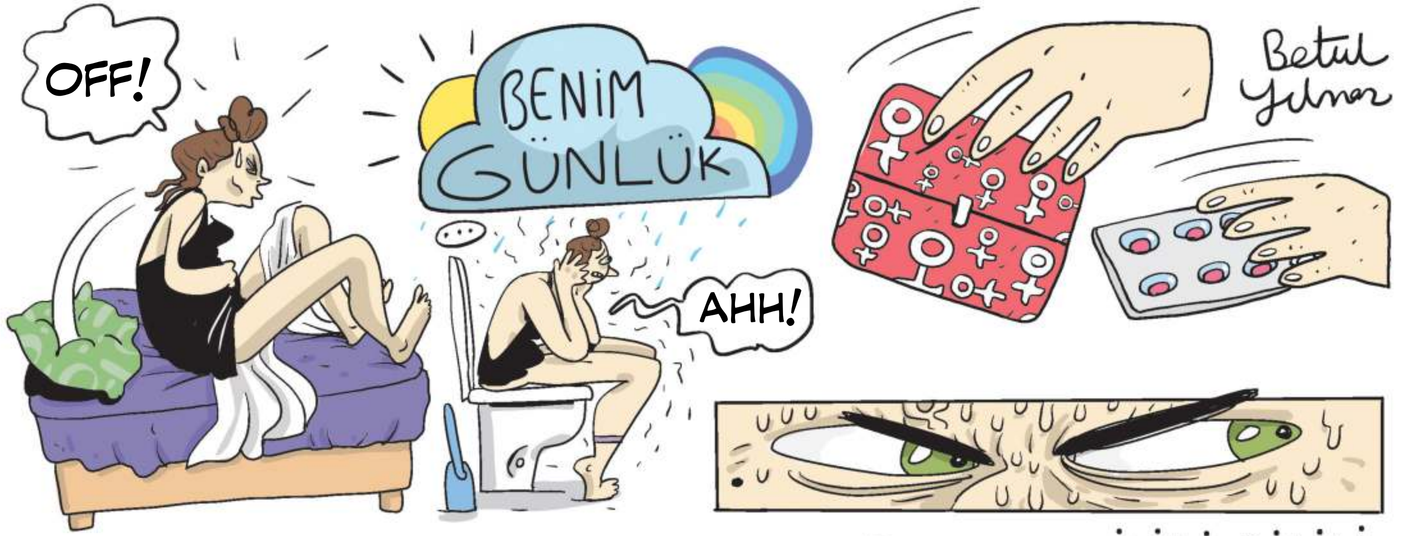
- Birine duymak istediği şeyleri söyleyince iyi insan oluyorsun. Duymak istemediklerini, kendi söylemek istediklerini söylediğinde kötü insan olursun, ama sen kendini çok iyi hissedersin mesela.

- Köyde okul yoksa, okul kurmak, öğretmen olmak istersin. Canından biri elim bir hastalıktan ölür, doktor olup büyüyünce bütün herkesi kurtarmayı hedeflersin. Ve ailen psikolojik rahatsızsa büyüyünce psikolog olup herkesi tedavi etmeye uğraşırsın veya da psikologlara tedavi olmakla geçer ömrün. Sanki bütün çocukluğunu kurtaracağını sanar gibi.

- Tedavide olduğumuz, A.D.Hastanesi'nde daha sedye ile kata girer girmez hastabakıcıya çatan agresif hasta yakınları hemşirelerden **"Hastanın pantolonunu keseceğim"** diyerek makas isteyince, **"Başka bir şey için istemiyorsun değil mi?"** diye vermek istemediler ve başında beklediler. Her şey olabilir yani. Ve Babam ile anladım ki, meğerse ne zormuş bir pantolon, bir tişört vs. giymek, giydirmek, özellikle hareket edemeyen bir kişiye. Çocukken oyuncak bebek giydirmeye hiç benzemiyormuş.

- Yarım yamalak bir sağlığım olmuş olmasına rağmen o sağlığımdan bile utandım hastane günlerinde babamın başında el ele iken.

- Acısıyla, sızısıyla, yarasıyla, yangısıyla her şeyi unutmak istiyorum ve herkese unut dolu günler dilerim yürekten.

OFF!
BENİM GÜNLÜK
AHH!
Betul Yılmaz

MERHABA, BEN DÜN İKİ DAMACANA SU SÖYLEMİŞTİM!
HALA GELME-MİŞ!
TAMAM BEKLİ-YORUM!!!

DİLİLİLİ DİLİLİ
ALO!
İYİKİ DOĞDUN BETÜL!
EHEH!
TEŞEK-KÜR EDE-RİM!

OFFF!
KOMŞU-DAN SU İSTEYİM BARİ BUNLAR GELME-YECEK!
DURULİT TIN DURULİT TIN
SAĞLIKLI, GÜÇLÜ VE BASIRLI YILLAR DİLE-RİM BETÜLÜÜÜM:)

GÜNÜ-MÜZ KUTLA-MALARI SURVIVOR OLMAN DİLE-ĞİYLE GİBİ!
MERHABA, MÜSAİT MİYDİNİZ?
GEL OTUR!
ÇAY?
YENİ DEM-LEDİM!
OLUR EHEH!

KURU KAYISI YE!
BİS-KÜVİ YE!
ÇEREZ YE!
ŞEKER?
YOK TEŞEK-KÜRLER!

E NASILSINIZ, NASIL GEÇTİ KARANTİNALAR?
İYİ İŞTE! BEN İSTAN-BUL'DA TORUN BAKTIM!
?
NE GÜZEL!
AMA İŞTE METİN YALNIZ KALDI!
HIMM!
HUHH!

AŞINI OLDUN Dİ Mİ?
EVET!
BİZ DE 4. AŞIYI OLACAĞIZ!
4. AŞI MI VARMIŞ?

NASIL ALIYORUZ RANDEVUYU, ÖNCEKİNİ KIZIM ALMIŞTI. SEN YAP!
MHRS'YE GİRİYORUZ!
T.C. KİMLİK NO VE ŞİFRE!
257
TEKNO-LOJİYE HAKİMİM DEMEK GENCİM EHEH!
MHRS
HÜÜRP!
ŞİFRE NEYDİ Kİ?

4. AŞI SADECE YURT DIŞINA ÇIKACAKLAR İÇİNMİŞ!
?!
HER ŞEY HIZLA DEĞİŞİYORDU AMA ULAN KAY KAYLA BURADAN GEÇİLMEDİĞİ SÜRECE YAŞLI DEĞİL, ORTA YAŞLIYIM!
41 KUTLU OLSUN!
BİT.

BERGEN'İ KİM OYNAYACAK?

Gökçen Erdoğan

Magazin haber sitelerinde ve sosyal medyada düzenli biçimde her hafta haberleşiyor bu; Bergen'i kim oynayacak? Şu isme teklif götürülüyor, bir sebeple olmuyor, bu isme teklif götürülüyor, başka bir sebeple olmuyor derken sonunda aranan aktrist bulunmuş. Bergen'i birilerinin oynayabilecek olmasına sevindim. Ama korkarım asıl meselemiz şu; Bergen'i kimler yaşayacak?

Bergen, güzelim yüzünü kezzapla mahveden adamı affetmiş ve onunla evlenmişti. Ölümü, aynı adamın ellerinden oldu. Üstelik bu adam, çekilen acıların karşılıklı olduğunu düşünüyor ve Bergen'in hayatının filmleştirilmesine karşı duruyormuş. Karşılıklı yaşanan acılar tam olarak neymiş bilmiyorum ama gazetede yüzünü gördüm; tek bir sivilce dahi yok ve malumunuz kendisi hala hayatta. Bunların altını çizmek isterim. Karşılıklı çekilmiş bir acı yok. Bir vahşet ve bu vahşetin altında etiyle, kemiğiyle, ruhuyla ezilmiş, hapsedilmiş bir kadın var. Bütün günahları ve sevaplarıyla. Bergen'i kimse yaşamasın bir daha.

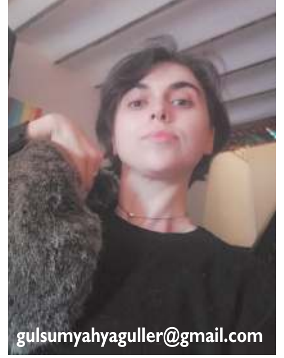
Bergen'in bu ilişkide önemli kişisel hatalar yaptığını daha önce de defaatle söylemişimdir. Ancak hiçbiri, onun yaşadıklarını hak ettiği anlamına gelmez, gelmemelidir. Kadınları, bu toksik ilişkilere saplanmaya iten dinamikleri vaktinde az konuşmuş ve üzerinde az düşünmüşüz bana kalırsa. Onları yalnızlaştıran, cellatlarına mecbur ve bağımlı kılan ve insan öğüten bu sistemi hafife almışız. Yıllar sonra bugün bile, hesabın katile değil mağdura sorulduğu bu sistemi yaratan, bizim bu eksiğimizmiş.

Ailesinden kaçan gencecik kızların aileleri, insana hakkını teslim ederken din, mezhep, meslek, görünüş gözeten ve ayıran toplum, başlık kullanırken bile erkeği kayıran sözcükler seçen basın ve kadınların özgür olabileceğine inanmayan her bir kimse, bu yılanı koynumuzda beslemiş de beslemiş. Birileri durmadan Bergen'i yaşamış. Bunu değiştirebiliriz.

Bergen oynansın. Sonra rafa kalksın. İbretlik bir öykü olarak, yaşadığımız çağda benzerini asla göremeyeceğimizden emin olduğumuz bir öykü olarak geçmişimizdeki acı dolu yerini alsın. Anısının bu filmle birlikte yol gösterici olmasını umuyorum. Ve hepinize kadınları, layık oldukları biçimde sevmeyi salık veriyorum. Birer kadın olan bize bile! Bunu başarmalıyız.

Bu Yaşta Hala Sigara İçiyorum

Gülsüm Güller

gulsumyahyaguller@gmail.com

"Adım Samia. 29,5 yaşındayım ve hala evlenmedim. Ve üzgünken başımı annem gibi duvarlara çarpmadım. Terasa çıkar ve denize bakarım. Annem terasa çıkmamı yasaklıyor. Komşular ne der sonra? Bu yüzden çamaşır yıkamayı seviyorum. Bu şekilde çamaşırları asıyorum. Komşular bir şey demiyor. Annem mutlu, ben de. Denizle ilgili düşler kuruyorum. Bazen midesi hala canlı balıklarla dolu olan dev bir martı görüyorum ve erkek kardeşimi… Teknelerde çalışan ve gözleri ufku tarayan pek çok diğer genci düşünüyorum. Terasımdan diğer teraslara bakıyorum ve iplere asılan çamaşırları görüyorum. Su geri geldi. Her su kesintisi sona erdiğinde o kadar mutlu oluruz ki! Ve o kadar çok su kesintisi oluyor ki… Sadece suyumuz eksik değil; kahvemiz, yağımız, şekerimiz, patatesimiz, sevgimiz eksik. Hepsinden de öte sevgi eksik."

Bu Yaşta Hala Saklanarak Sigara İçiyorum (À mon âge je me cache encore pour fumer), Rayhana Obermeyer tarafından yönetilen 2016 Fransız-Yunan-Cezayir ortak yapımı bir drama filmi. Filmin çekimleri Selanik'te bulunan Bey Hamamı'nda yapılmış. Bu hamam aynı zamanda Sultan 2. Murat tarafından 1444' de yaptırılan Selanik'teki ilk ve en büyük Osmanlı hamamı olma özelliği taşıyor. Gösterim tarihinden kısa süre sonra Türkiye'de de birçok kez aynı isimle tiyatro oyunu olarak sahnelenen filmde "hamam", dönemin tüm zorluklarını yaşayan kadın ve çocuklar için her şeyi dışarıda bırakmak istedikleri bir kaçış mekânı adeta. Tarihi seyrine baktığımızda temizlenmenin yanı sıra dinlence, eğlence ve hatta cinsel fantezilerle bir arada anılan "hamam" imgesi, Rayhana Obermeyer'in kaleminde, kadınların hem birbirleriyle hem dışardakilerle çatışıp barışmaya gayret ettiği bir rüya âlemine dönüşüyor, ne yazık ki bu, sonu kâbusa çıkan bir rüya.

O günün Cezayir'inde* bir hamamda saklanabilmek ve kaynaşabilmek kadınların en büyük lüksü Rayhana'ya göre. Kafası suya sokulmuş bir kuşun kanatları ne kadar işe yarar, sudan çıkarılmış bir balık kaç dakika yaşar; gerçekler söz konusu olduğunda her şey bir çizginin arkasında bırakılabilir mi, o gerginliği de film boyunca hissettiriyor izleyiciye. Bu Yaşta Hala Saklanarak Sigara İçiyorum, bir yönüyle umut vaat ederken, şimdiki zamandan koparılarak bir çırpıda geçmiş zamanı üzerine örtmek zorunda kalanların hikâyesi bir yönüyle de.

Filmin başkarakterlerinden Fatıma, Cezayir'de bir hamamın işletmeciliğini yapan iradeli bir kadın. Yıl 1995. Cezayir'in başkenti, kadınların özgürlüklerini kısıtlayan yasalar çıkarıldığı için oldukça gergin bir tablo çizer. Hamamsa erkeklerin gözlerinden uzakta sigara sarmak veya konuşmak için nispeten güvenli bir buluşma yeridir. Farklı kökenlerden gelmiş ve çocuk-büyük demeden hepsi bir şekilde erkek şiddetiyle tanışmış kadınlar hamamda bir araya gelir, erkeklikle dalga geçerek içlerini soğutur, küfreder; yine erkeklerden uzak din, siyaset, aile ve aşk üzerine koca bir gün boyunca sohbet eder. Aksilikler bir türlü yakalarını bırakmaz; su kesilir, elektrik kesilir, ayrı düşünce kutupları çatışır, ağlaşılır, sigaralar yakılır. Ancak o gün hamamın duvarlarına güvende hissetmekten çok endişe ve korku duygularının hâkim olmasının sebebi, aralarında sakladıkları bekâr anne adayı Meriem'in erkek kardeşinin kapıya dayanmasıdır. Erkek kardeş, namusunu kanla "temizlemek" için büyük bir iştiyak duymaktadır.

Sumua Hamamı'nda geçen saatler, bir türlü bitmek bilmeyen bir ömür gibi uzar, uzar ve Fatıma'nın yardımcısı Samia için ansızın son bulur. Filmin başında ve sonunda Samia'nın sesini duyarız:

"Adım Samia'ydı. 29,5 yaşındaydım ve hiç evlenmedim. Ve üzgünken başımı annem gibi duvarlara çarpmazdım. Terasa çıkar ve denize bakardım…"

Bu Yaşta Hala Saklanarak Sigara İçiyorum söyleyecek çok şeyi olan filmlerden. Saklanarak sigara içmek, saklanarak dışarı çıkmak, saklanarak kimliğini yaşamak -bilhassa kadınlar ve LGBTİ bireyler söz konusu olduğunda-coğrafyamızın da yabancı olmadığı durumlar değil mi?

1995 Cezayir'i: Bir yanda radikal İslamcı grupların baskısı, bir yandan aile içi şiddet, erkek egemen toplum özelliklerinin en uç örnekleri, yoksulluk, yasaklar ve sevgisizlik. 11 yaşında gerdek odasında korkmuş gözyaşı döken çocukların yaşlanmış halleri ve her şeyden soyunmuş yetişkin halleri, evliliği bir kurtuluş olarak gören genç kızların mahcup ve neşeli yüzleri, boşanmış kadınların kutlama dansları. Zaman zaman çatışmalar, maddi imkânsızlıklar, yoksunluklar içinde geçen yaşamlarıyla, bombalamalar neticesinde su ve elektrik kesintilerin sıradanlaştığı, kuru ve toz rengi bir hayatın içerisinde, bir hamamda bir araya gelmiş her yaştan kadının hazlarından, bebeklerinden ve sigaralarından vazgeçmeyişlerinin hikâyesi Bu Yaşta Hala Saklanarak Sigara İçiyorum.

(*Fransız sömürgesinden 1962 yılında kurtulan Cezayir, 1990 ve 2000'li yıllar arasında laik kesim ve islami gruplar arasında gerçekleşen bir iç savaş yaşadı. Cezayir hükûmeti, halkın taleplerine yanıt olarak 1988'de çok partili sistemi uygulamaya başladı ancak Aralık 1991'de düzenlenen seçimlerin ilk turunda İslami Selamet Cephesi'nin (FİS) beklenmedik bir şekilde başarılı sonuç elde etti. Bunun neticesinde Cezayir ordusu seçimlere müdahale etti ve laik kesimin endişelerine kulak vererek, aşırı dinci bir hükûmetin yönetimi ele geçirmesini engellemek için ikinci turu erteledi. Ordu, FİS üzerinde baskı kurmaya başlayınca örgütün destekçileri hükûmet hedeflerine saldırılar düzenlemeye başladı. Çatışmalar bir ayaklanmaya dönüştü ve 1992-1998 yılları arasında yaşanan yoğun şiddet olayları (Cazayir iç savaşı) 100.000'den fazla kişinin ölümüyle sonuçlandı. Bu ölümlerin birçoğu radikal isyancıların köylülere yönelik ayrım gözetmeyen katliamları sonucunda meydana geldi.)

KÖTÜ KIZ

Ramize Erer

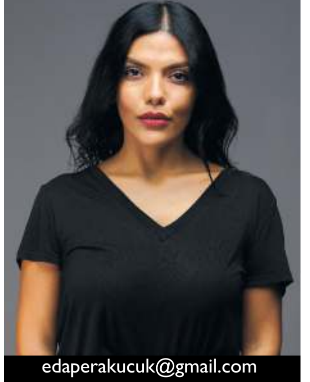

SEÇKİN KİTAPÇILARDA VE BAYİİLERDE

AFET AFFETMEZ

"Güneşin altında depremden küresel iklim değişikliğine neredeyse söylenmedik şey kalmadı ama çoğu bilgi abartılarak kent efsanesinden öteye birer komplo teorisi haline getirildi. Artık çok sıcak ve nemli olan bunaltıcı havalarda deprem bekler, karıncadan bulutlara değişik işaretlere bakarak deprem tahmini yapar olduk. Alt geçitlerde biriken sel sularında yüzerken poz verenlerin sayısı da artıyor. Dışarıda hortum ya da saçlarımızın dikleştiğini görünce hemen çekim yapmaya kalkıyor, yıldırımdan korunmak için sadece bildiğimiz duaları okuyoruz ama fiilen yapmamız gereken başka hayati şeyler de var."

Bu cümleler bendenize değil 'Afet Affetmez' isimli kitabın yazarı ülkemiz için çok değerli bilim insanı Meteoroloji ve Afet Yönetimi profesörü doktor Mikdat Kadıoğlu'na ait.

Sizinle paylaşmak istediğim detaylardan önce Mikdat Kadıoğlu'nun eniştem olduğunu paylaşmak istiyorum. Zira Kadıoğlu üniversite tercih dönemimde ışık olmuştur bana. Mesleğimi seçmemde katkısı yadsınamaz. O yüzden de benim için yeri çok başkadır. Şimdi esas konumuza dönmem gerekirse Mikdat Eniştemin kitabına dair detaylardan bahsetmek istiyorum siz değerli okurlarıma. Kendisi, kendimi bildim bileli 'doğa affetmez' der ve ekler; 'doğa bir de kendine ait olanı bir gün elbet geri alır' diye hep söyler.

Mesela ben ilk deprem tatbikatımı yani depremde ne yapmam gerektiğini ilkokuldayken okulda değil kendisinden öğrendim. Bilinçli bir birey olmam konusunda kendisinin de emeği vardır bende ve pek çok kişi de. Ama tabii şunu da es geçemem ki teyzem Neşe Kadıoğlu, Mikdat Eniştemin arkasındaki en enfes yol arkadaşıdır. Burada şunu da görüyoruz ki birlik olmak daima kazandırır tüm fertlere, dolayısıyla toplumlara, yani dünyaya…

Büyük Kayıplar

Mikdat Kadıoğlu'nun hazırladığı raporda, küresel ısınma sonucu ülkemize düşen yağış miktarının azalmasıyla birlikte ortaya çıkacak tehlikelere ve özellikle de orman yangınlarına dikkat çekilmiş. Küresel ısınmanın artmasıyla orman yangınlarının artacağı uyarısı yapılmış. Ne yazık ki bu acı senaryoyla çokca karşılaşır olduk.

Olası İstanbul Depremi

"Olası İstanbul depremi ülkenin en büyük beka sorunu, 50.000 bina yıkılacak olursa 4.5 milyon kurtarma elemanına ihtiyacımız olacak" diyor Mikdat eniştem. Hakikaten soruyorum: TEHLİKENİN FARKINDA MIYIZ? Dün yangın, bugün sel, yarın büyük deprem… Ve tüm diğer afetler…

***

Sorsanız herkes çok düşünceli, çok fedakar; yere tükürmez, çöp atmazlar; doğayı hor kullanan herkese karşı dik bir duruş sergilerler. Hayır kimsede yok ki inanılsın. Tek bir izmaritin bile neler yaptığını, doğaya ne büyük ölçüde zarar verdiğini pek çok kez gördük, görmeye de devam ediyoruz maalesef. Haa bu arada şiddetin en acısı bence doğaya uygulanan şekli.

***

Alışkanlıkları değiştirmek gerekiyor artık. Daha bilinçli, daha ince fikirli olmayı zor gören bireyler kafa yapılarını değiştirmek zorundalar. Sorumluluk bilincinde yüzümüzü yeniye dönmek bu kadar zor olmamalı. Aksi halde başka türlüsü bizleri yok edecek. İhtiyacımızdan fazlasını almak da doğaya bir ihanet. Mikdat Kadıoğlu da her defasında daha iyi bir doğa, daha iyi bir bilinç için bizleri, tüm dünyayı uyarıyor her an her dakika. Zira doğanın affetmeyeceğini, şakasının asla olmayacağını hatırlatıyor bizlere. Duymak isteyene…

***

Dünya üzerinde kitlesel hareketler yapmadığımız sürece, yangınlar sönmeyecek, depremler malzeme çalınıp yapılan beton yığınlarını alaşağı edecek, seller hayatlarımızı alıp götürecek. Gerçekten bir anda yok olup giden bir hayat istediğimize emin miyiz? Sorun bunu kendinize…

***

Tabiatın bize bağırarak acı acı 'artık kendinize gelin' çağrısına lütfen kulaklarınızı tıkamayın. Zarar vermek değil sadece, zarara ziyana sessiz kalmak da ihanet. Doğaya ihanet etmeyi bıraktığımız an devran dönecek. Yıkılan hayatlara göz yummak değil, her an yeşeren doğa için bir şeyler yapma zamanı…

***

-Atmayın, geri dönüştürün, umursayın, yakmayın, görün, duyun, harekete geçin.-

İzler

Feyhan Güver

ORMANLAR KRALI TİLKİ

Ayşegül
Damla
Arslan

Ayşegül Vs. Damla

-Beynim bir ormansa, sen de o ormanda maymunsun.

Dedi Ayşegül.

Düşünceler daldan dala atlıyor ama asla bana ait değiller ve kontrol edilmesinin mümkünatı yok. Çocuğunu kontrol altına alamayan ebeveyn gibi saldım çayıra, Mevlam kayıra moduna alıyorum kendimi. Çoluk çocukla uğraşmak, hele de hiperaktifi ile uğraşmak çok zormuş ya, analar yalnız değilsiniz. Çocukları kabul etmeyen restaurantlar gibi beynimden çocuk kelimesini siliyorum. Sonra sildiğim kelime maymuna dönüşüyor. Evet maymun. Ve hatta maymunun yanında bir de tilki var ki, evlere şenlik. Ne yapayım, bilinçaltı temizliği dediğiniz şey kezzap ile olmuyor. Keşke olsaydı, yan gücüm olan temizlik ile istediğim her şeyi temizler rahatlardım. İnsanların nasıl delirdiğini artık az çok anlayabiliyorum. Delirmemek için temizliğe vuranları daha da çok anlıyorum.

Başak burcu olmak bunu gerektiriyormuş gerçekten. Konunun başak burçları ile asla alakası yok, çünkü başak burçları balon misali detaycılar. Detaycılık onların yaptığı şey değil.

Lafımı soktuktan sonra konuya geri dönebilirim.

Bazen öyle sabahlar yaşanıyor ki, normal normal otururken sandalyenin tekerlekleri kendiliğinden hareket etmeye başlıyor. "Kafam mı güzel" diye kendimi sorgularken buluyorum bir an sabahın bir vaktinde. Kafam nasıl güzel olabilir o saatte, anca Deep Purple falan dinlemiş, transa geçmişimdir. Sonradan aklıma geliyor ki ben herkesten önce kalkıp yollara düşüyorum. 08:30'a kadar herkesten nefret ediyorum. Her şey o kadar düzenli ki hayatımda, rutin, trafik ışıkları gibi sırası geldiğinde yanıp sönüyor.

Düzen düzensizliği getiriyor gerçekten. Dolabımın içini o kadar muntazam düzeltiyorum, gün geliyor renklerine göre sıralıyorum, gün geliyor ucuzdan pahalıya gidiyor elim ama bu düzen bir şekilde bozuluyor. Evrenin sırlarındansa bu düzenin nasıl bozulduğunu daha fazla düşünüyorum. Kaos teorisi diyorum, fraktallar diyorum. Tüm bunları tek bir düşünceyi yok etmek için ard arda savuruyorum.

Ve yok ediyorum. Artık yeter. Maymun yorulmuş. Tilki zaten yorgun. Artık ikisi dinlenmek için harekete geçiyor, biri bir dalda yatıyor, öbürü de bir ağacın altına tünemiş, tek gözü açık, olabilecek herhangi bir tehlikeye karşı tetikte hazır ve nazır bekliyor.

Sonra sabah oluyor ve tilki uyanıyor. Burnunun ucunda dört yapraklı bir yonca buluyor.

-Yo hayır, baştan başlıyoruz, diyor.

"Tilkinizi rahata hiç alıştırmayın"

EŞEĞİN YİYİP TÜKÜRDÜĞÜ YONCA

Ruh eşimi galiba buldum. Ama onun haberi yok.

Ruh eşimi bir gün, tek bacağını boyundan yükseğe kaldırırken gördüm. "Nalaka, neden bunu yapıyosun, boyunla ilgili sıkıntıların mı var" diye düşünürken aklıma kendim geldim. Sıcağın gözünde 35 dakika bacak egzersizi yapıp üstüne spagat açamayan, yoğurulamayan hamur olduğumu hatırlayınca "galiba ruh eşim" dedim. Çünkü onun bacakları arş-ı alaya uzanmıştı. Kesin spagat açabiliyordur.

Ben ancak merdivenlerden ikişer ikişer çıkabilecek kadar açılabiliyordum. Çocukken baleye yollamış olsaydılar beni şimdi böyle dertlerim olmayacaktı.

Sonra canım ruh eşim bir gün bana yonca emojisi yolladı. Kendimi o an eşek gibi hissettim. Eşekler yonca yer. Bak normal insanlar buna sevinir, bana tuhaf geldi. "Üzdün ruh eşim" dedim.

Niye mi üzüldüm?

Kader kısmet mi diyelim, "yav bi git başımdan meşgulüm mü?" diyelim, ne diyelim bilmiyorum. Alt tarafı bir emoji ve ben çok emoji kullanan hatta belirli emojiler dışında hiçbir şey kullanmayan biriyim. Sonuçta yazı diye bir şey var, hiyerogliflerin modası geçeli birkaç yüzyıl oluyor sanırım. Bazen hiç görmediğim bir emojiyi görünce "aaa bu da mı var" diyorum. Aslında üzülmemem gerek, sonuçta ruh eşim ve o da benim gibi farklı olmaya çalışıyor. Bu nasıl bir kendi kendini telkin edip, sabırlar dilemektir? Kendimi çok seviyorum, canım ben.

Lakin cevap vermedim. Şansım var demek ki yonca yolladığına göre, var olan bir şansı çok konuşarak tüketmeyeyim. Tilkinin tek gözü açık gördüğünüz gibi.

Tilkimiz artık büyümüş.

Tilkimiz büyümüş çünkü beklentisizce yaşamaya başlamış. Kürk karşıtlarının çoğaldığı şu dünyada artık daha özgür. Kürküne sahip çıkıyor.

GÖKKUŞAĞININ ÜZERİNDE BİR YER

Beynimin ve fincanlarımın içi hayvanat bahçesine dönmüşken o sırada tüm dünya Tokyo 2020'ye kilitlenmişti. Olimpiyatlarda kazandığımız başarılar bir nebze de olsa kötü geçen günlerimizi hafifletti. 2021'e damgasını vuran bir isim şişede durduğu gibi durmayan Mete Gazoz iken, diğer bir isimse Ebrar Karakurt oldu. Tatlım Ebrar, rengarenk genç bir kız. Bizi sevindirirken bir anda tercihleri nedeniyle hedef tahtası oldu ki çok da umru değil gibi duruyordu. Aferin be Ebrar, milletin ağzı torba evet lakin sen hiç büzmeyle uğraşmıyor aksine başarılarına başarı katıyorsun takım arkadaşlarınla birlikte.

Gururumuzsun!

KESİLEN AĞAÇLARIN AĞITI!!!

Zübeyde Coşkun

TEHLİKELİ İLİŞKİLER

Ramize Erer

"kuşak"

fatima yıldız erkan
fatimayildizerkan@gmail.com

Çok önceden bir arkadaşım yediği mükemmel bir dayağı anlatmıştı. Karateye gittiği zamanlar kendisine gereksiz bir özgüven gelmiş. Yan mahalleden gıcık olduğu bir tipe sataşmış. Sataştığı eleman anında kemerini çıkarıp buna vurmaya başlamış.

"Ulan karatede kemere karşı hiçbir savunma yok. Bıçaktır, değnektir hepsinin savunması var, kemer müfredatta yok, Allahsız ne ara kemerde uzmanlaştıysa Kamçılı Adam İndiana Jones gibi kemer kullanıyordu" demişti. Kemerle dövülmek cidden fena bir travma.

Geçenlerde bir Arap ülkesinde yaşanan bir taciz olayının videosunu izledim. Kadın kendisini elle taciz eden adama refleks olarak ayağından çıkardığı terlik ile dayak atıyordu. Araplarda da böyle bir şey var. Hemencecik terliğe sarılıp terlikle girişiyorlar birbirlerine. Toplu kavgalarda bile kimsenin terliği elinden fırlamıyor çok dikkatliler.

1.67 boyunda yetişkin bir kadınım, yani ben de boş değilim aslında ama düşününce bir gerilim anında, herhangi bir anlaşmazlık olduğunda fırt diye ayağındaki terliği çıkarıp bana hücum eden birisini görsem hemen kaçarım herhalde. Öyle anne terliği şirinliğinde değil, resmen düzüyle, tersiyle, gerektiğinde yanıyla teknik dayak atıyorlar terliği kullanarak. Bugün de bunun korkusu ile uyandım. Herkese selamlar.

BETÜL YILMAZ

BAŞLA

NEYİN YOKSA YOKSUN?

GORABIMIN TEKİ YOK!

SEVİLDİĞİN YERE GİTME!

BİRBİRİMİZİ SEVMEK ZORUNDA DEĞİLİZ AMA SAYGI DUYMAK...

OHH İYİ ESTİ!

Hedefi olmayana hiç bir rüzgar...

SİNİRLİ BİR ÖĞRETMEN

GAMSIZ BİR ENTELLEKTÜEL!

SORUMSUZ BİR RESSAM

BİLİNİRSİNİZ?!

HİÇ BİR ŞEYİ CİDDİYE ALMIYORSUN

HER ŞEYİ CİDDİYE ALIYORSUN

SEN-CE SEN, NASIL BİRİSİN?

SEN Mİ? İNSAN MI SADECE "O"

ONDAN KAÇTIĞIN

AH!

O SIRADA DÜŞTÜĞÜN

NEREYE GİDİYOR SUN?
?

YENİDEN AYAĞA KALK MAAAK

AYAĞA KALKDI DİYE YÜRÜMEK ZORUNDA OLMAYAN; YÜRÜSE, NEREYE GİTTİĞİNİ BİLMEYEN.

NETFİX DE HİÇ BİR ŞEY YOK!
TİK TOK VİDEO SU, İNSTA REEL FİLTRELER MÜZİK EKLE...

AKMAZ İSE KATILAŞAN KI-RI-LAN AMA YOK OLMA-YAN.

BİT.

Yaşam Koçu Afet

Feyhan Güver

BAYAN YANI

112

EYLÜL 2021 / 07 15 TL K.K.T.C:17TL.

Yer Yok!..

